

2013. évi CXXII. törvény

a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról¹

Hatályos: 2023. 07. 01. – 2023. 12. 31.

Az Országgyűlés abból a célból, hogy

- a falvak népességmegtartó képessége megújuljon, a lakosság városba áramlása mérséklődjön, és ezáltal a helyi népesség korösszetétele javuljon,
 - a mezőgazdálkodás és az agrárszolgáltatások feltételeinek kedvezőbbé válása a korábbinál érzékelhetőbben járuljon hozzá a falvak jövedelemtermelő képességének erősödéséhez,
 - a mezőgazdaságban termelt jövedelmeknek a vidékfejlesztési célok szolgálatában történő felhasználása lehetőleg a keletkezésük helyén segíthesse elő a foglalkoztatás bővülését,
 - az agrártársadalom a vidéki családi közösségek termelési közösségként történő megszerveződése és a helyi vállalkozások gyarapodása révén tovább erősödjön,
 - a mezőgazdaságban a közepes méretű agrárüzemek elterjedjenek, valamint a kis gazdaságok stabil működése és további fejlődésük biztosított legyen,
 - a saját és közvetlen termelési és szolgáltatási munkavégzésen alapuló agrárgazdálkodás bővüljön,
 - a földművesek részére az önfoglalkoztatás a korábbinál tágabb keretekben kínáljon valódi alternatívát – többek között – a helyi élelmiszer-kereskedelem lehetőségeinek bővülésével, valamint a saját munkavégzésen alapuló és azt kiegészítő tevékenységek folytatásához, mint például a falusi vendéglátás, a kedvezőbb feltételek megteremtésével,
 - fokozottabban előtérbe kerülhessenek a fenntartható földhasználattal való gazdálkodás feltételei, a termelés természeti feltételeinek (talaj, víz, élőhelyi közösségek) és a kultúrtáj védelmének szempontjai,
 - a mező- és erdőgazdasági föld forgalma és a mező- és erdőgazdasági föld, mint a jelzálogjogon alapuló hitelezés biztosítója, kialakuló új üzemi szervezetek működését hatékonyan elősegíthesse,
 - élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas méretű földbirtokok jöjjenek létre,
 - a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson,
- a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

1. A törvény tárgya

1. § (1) Ez a törvény a mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld (a továbbiakban: föld) tulajdonjogának megszerzésére, a földön haszonélvezeti jog alapítására, a föld használatára, továbbá a szerzési korlátozások ellenőrzésére, és a helyi földbizottságra vonatkozó rendelkezéseket állapítja meg.

(2) Külön törvény a mezőgazdasági üzemek tulajdoni-, és használati viszonyainak sajátosságaira tekintettel, az e törvényben foglaltaktól eltérő szabályokat is megállapíthat a föld és a hozzátartozó mezőgazdasági felszerelés tulajdonjogának, használatának üzemi hasznosítás céljából történő megszerzésére.

(3) Külön törvény az integrált mezőgazdasági termelésszervezést végző szervezetek működési sajátosságaira tekintettel, az e törvényben foglaltaktól eltérő szabályokat is megállapíthat a föld használatának az integrált termelésszervezésben való hasznosítás céljából történő megszerzésére.

2. § (1) E törvény hatálya kiterjed az ország területén fekvő valamennyi földre.

(2) A védett természeti területnek minősülő földre e törvény rendelkezéseit a természet védelméről szóló törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(3)² Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény szerint erdőnek, valamint erdőgazdálkodási célt közvetlenül szolgáló földterületnek minősülő földre e törvény rendelkezéseit az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvény](#), továbbá az erdőbirtokossági társulatról szóló törvényben foglalt eltéréssel kell alkalmazni.

(4) A Nemzeti Földalapba tartozó föld tekintetében e törvény rendelkezéseit a Nemzeti Földalapról szóló törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(5)³ E törvény rendelkezéseit az agrárgazdaságok átadásáról szóló [2021. évi CXLIII. törvényben](#) foglalt eltéréssel kell alkalmazni.

(6)⁴ A borszülő termőhelyi kataszterében nyilvántartott föld eladása vagy haszonbérbe adása esetén az elővásárlásra vagy előhaszonbérletre jogosultak és azok sorrendje tekintetében e törvény rendelkezéseit a hegyközségekről szóló törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(7)⁵ E törvény rendelkezéseit a földeken fennálló osztatlan közös tulajdon felszámolásáról és a földnek minősülő ingatlanok jogosultjai adatainak ingatlan-nyilvántartási rendezéséről szóló [2020. évi LXXI. törvényben](#) foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(8)⁶ E törvény rendelkezéseit az egykori Rozmaring Mezőgazdasági Termelőszövetkezet működési területén kárpótlásra váró személyek helyzetének rendezéséről szóló [2021. évi CXLV. törvényben](#) foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(9)⁷ E törvény rendelkezéseit nem kell alkalmazni az állam tulajdonában és a Maradványvagyon-hasznosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság vagyonkezelésében lévő ingatlanoknak az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásáról szóló [2021. évi LXXXVI. törvény](#) alapján az MR Közösségi Lakásalap Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság részére ingyenesen történő tulajdonába adására.

3. § (1)⁸ Ha e törvény másként nem rendelkezik, földnek kell tekinteni az e törvény szerint tanyának minősülő földrészletet is.

(2) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a földművesre vonatkozó rendelkezéseket a pályakezdő gazdálkodóra is alkalmazni kell.

4. § Ha a tanyának nem minősülő földrészleten belül az 5. § 17. pontjában meghatározott művelési ágban nyilvántartott alrészlet van, annak területnagyságától függetlenül – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – a teljes földrészletre e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

4/A. §⁹ Ha a földrészlet az ingatlan-nyilvántartásban halastóként nyilvántartott alrészlet mellett tartalmaz az ingatlan-nyilvántartásban az 5. § 17. pontjában meghatározott művelési ágban nyilvántartott alrészletet is, a teljes földrészletre e törvény rendelkezéseit akkor kell alkalmazni, ha az 5. § 17. pontjában meghatározott művelési ágban nyilvántartott alrészlet területnagysága meghaladja a halastóként nyilvántartott alrészlet nagyságát.

2. Értelmező rendelkezések

5. § E törvény alkalmazásában

1. *állattartó telep*: a Magyarország területén, egy vagy több földrészleten, illetve földrészleten belül alrészletként elhelyezkedő, a földfelszínen azonosítható állandó mesterséges tereptárgyakkal egyértelműen lehatárolt, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv nyilvántartásban egy elnevezés és nyilvántartási szám alatt állattartó helyként vagy tojáskeltetőként megjelölt, állatok tartására, illetve keltetésre szolgáló gazdasági épületek és kiszolgáló létesítmények, és a hozzájuk tartozó gazdasági felszerelés együttese, ideértve az állattartó létesítményekkel egy technológiai egységben működő körbekerített legelőket és kifutókat, továbbá a trágyatárolásra és a méhcsaládok elhelyezésére használt területeket;

2. *belföldi természetes személy*: a magyar állampolgár;

3. *birtok*: a jogosult tulajdonában, hasznélvezetében vagy bármely más érvényes jogcímen használatában álló valamennyi föld;

4.¹⁰

5.¹¹

5a.¹² *erdőnek minősülő föld*: a fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvény](#) szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület;

6. *fiatal földműves*: az a földműves, aki az elővásárlási, illetve előhaszonbérleti jog gyakorlása időpontjában elmúlt 16 éves, de a 40. életévét még nem töltötte be;

7.¹³ *földműves*: Magyarországon nyilvántartásba vett belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár, aki e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkezik vagy ennek hiányában igazoltan legalább 3 éve

a) mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet saját nevében és saját kockázatára folyamatosan Magyarországon folytat, és ebből igazoltan árbevétele származott, vagy az árbevétel azért maradt el, mert a megvalósult mező- vagy erdőgazdasági célú beruházás még nem hasznosulhatott, vagy

b) a legalább 25%-ban tulajdonában álló, Magyarországon bejegyzett mezőgazdasági termelőszervezet olyan tagjának minősül, aki mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve mező-, erdőgazdasági és az azokat kiegészítő tevékenységet személyes közreműködésként végzi;

8.¹⁴

9.¹⁵ *helyben lakó*:

a) az a természetes személy, akinek az életvitelszerű lakáshasználatának helye legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási területén az adásvételi, a csere- vagy a haszonbérleti szerződés tárgyát képező föld fekszik, továbbá

b) ha az adásvételi, a csere- vagy a haszonbérleti szerződés tárgya szőlő művelési ágban nyilvántartott föld, akkor az a hegyközségi tag természetes személy is, aki életvitelszerűen legalább 3 éve annak a hegyközségnek a működési területéhez tartozó borvidéki településen lakik, amely hegyközség működési területén az adásvételi, a csere vagy a haszonbérleti szerződés tárgyát képező föld fekszik;

10.¹⁶ *helyben lakó szomszéd*:

a) aki helyben lakó és a legalább egy éve tulajdonában vagy használatában lévő föld szomszédos az adásvételi, a csere- vagy a haszonbérleti szerződés tárgyát képező földdel, vagy

b) akinek az életvitelszerű lakáshasználatának helye legalább 3 éve azon a településen van, amely szomszédos az adásvételi, a csere- vagy a haszonbérleti szerződés tárgyát képező föld fekvése szerinti településsel, és a legalább egy éve tulajdonában vagy használatában lévő, az életvitelszerű lakáshasználatának helye szerinti településen fekvő földje szomszédos az adásvételi, a csere- vagy a haszonbérleti szerződés tárgyát képező földdel;

11. *helybeli illetőségű*: az a jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amelynek mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási területén a haszonbérleti szerződés tárgyát képező föld fekszik;

12. *helybeli illetőségű szomszéd*: az a helybeli illetőségű jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amelynek a tulajdonában vagy használatában lévő föld szomszédos a haszonbérleti szerződés tárgyát képező földdel;

13. *közeli hozzátartozó*: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér;

14.¹⁷ *kiegészítő tevékenység*: falusi és agroturizmus, kézművesipari tevékenység, fűrészáru-feldolgozás, takarmány-előállítás, mezőgazdasági termékből élelmiszer előállítása, dohányfeldolgozás, bioüzemanyag-előállítás a mező-, erdőgazdasági tevékenység során keletkezett melléktermékek, növényi és állati eredetű hulladék hasznosítása, nem élelmiszercélú feldolgozása, valamint az ezekből a termékekből keletkezett termékek közvetlen termelői értékesítése, mező- és erdőgazdasági szolgáltatás, valamint a mezőgazdasági üzemhez tartozó termelési tényezők hasznosítása, értékesítése;

15. *külföldi természetes személy*: a nem tagállami állampolgár;

16. *külföldi jogi személy*: a nem tagállami székhelyű jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet;

17. *mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld*: a föld fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve;

18.¹⁸ *mező-, erdőgazdasági tevékenység*: növénytermesztés, kertészet, állattartás, állattenyésztés, halgazdálkodás, szaporítóanyag-termesztés, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, valamint a 14. pont szerinti kiegészítő tevékenységgel vegyesen végzett gazdálkodás, ha a kiegészítő tevékenységből származó bevétel nem haladja meg a más mező- és erdőgazdasági tevékenységből származó bevételt;

19. *mezőgazdasági termelőszervezet*: a mezőgazdasági igazgatási szerv által e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott feltételek alapján nyilvántartásba vett, tagállami székhelyű jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet,

a) amelynek

aa) alaptevékenysége olyan mező-, erdőgazdasági tevékenység, illetve kiegészítő tevékenység, amelyet a jogügyletet megelőzően legalább 3 éve folyamatosan folytat,

ab) éves értékesítése nettó árbevételének több mint a fele a mező-, erdőgazdasági tevékenységből, illetve a kiegészítő tevékenységből származik, és

ac)¹⁹ legalább egy vezető tisztségviselője, vagy a cégvezetője a mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve a kiegészítő tevékenységet a szervezetben fennálló tagsági viszonyához kapcsolódóan gyakorolja, és e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettséggel vagy szakképesítéssel, vagy a mezőgazdasági igazgatási szerv által igazolt legalább 3 éves üzemi gyakorlattal rendelkezik, vagy

b) amely újonnan alapított mezőgazdasági termelőszervezetnek minősül,

c)²⁰ amely nemzeti park igazgatóságnak minősül;

d)²¹ amely erdőgazdálkodásra jogosult erdészeti szakirányító vállalkozásnak minősül;

20. *mezőgazdasági üzem*: az azonos céllal működtetett mezőgazdasági termelési tényezők (föld, mezőgazdasági felszerelés, egyéb vagyonelemek) szervezeti alapegysége, amely a gazdasági összetartozás révén gazdálkodási alapegység is;

21. *mezőgazdasági üzemközpont*: a földműves vagy mezőgazdasági termelőszervezet tulajdonában, illetve használatában álló, a mező- és erdőgazdasági tevékenység vagy a mező- és erdőgazdasági tevékenység és a kiegészítő tevékenység célját szolgáló gazdasági, lakó, illetve iroda épülettel beépített ingatlan vagy a tanya, amely a gazdálkodás végzésének vagy megszervezésének a mezőgazdasági igazgatási szervnél bejelentett helyéül szolgál;

22. *pályakezdő gazdálkodó*: az a 16. életévét betöltött belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár, aki

a) a föld tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó jognyilatkozat megtételének időpontjában Magyarországon bejelentett lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodik,

b) nem rendelkezik az Európai Unió tagállamában, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államban, valamint a nemzetközi szerződés alapján velük egy tekintet alá eső államban fekvő föld tulajdonjogával,

c)²² e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkezik, és

d) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél pályakezdő mezőgazdasági termelőként nyilvántartásba vételre kerül;

22a.²³ *rekreációs célú földszerzés*: a földművesnek nem minősülő belföldi természetes személy vagy tagállami állampolgár által a települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat (a továbbiakban együtt: települési önkormányzat) tulajdonában álló és határozattal ilyen célú megszerzésre kijelölt, legfeljebb 1 hektár terület nagyságú föld megszerzése abból a célból, hogy a szerző fél a földet a saját, valamint az együttélő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használja és szedje annak hasznait;

23.²⁴ *szomszédos föld*: az olyan föld, amely – a település közigazgatási határától függetlenül – a jogügylet tárgyát képező földdel közvetlenül, illetve önálló helyrajzi szám alatt nyilvántartott út, vasút, kerékpárút, árok, csatorna közbeékelődésével közvetve

érintkezik;

24. *tagállami állampolgár*: az Európai Unió tagállamának állampolgára, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgára, valamint a nemzetközi szerződés alapján velük egy tekintet alá eső állam állampolgára, ide nem értve a belföldi természetes személyt;

25.²⁵ *tanya*: a település külterületén fekvő, legfeljebb 1 hektár nagyságú olyan földrészlet, amelyhez a föld mellett növénytermesztés és állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos termékfeldolgozás és terméktárolás célját szolgáló lakó- és gazdasági épület, illetve ilyen épülecsoport is tartozik, vagy az olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként szerepel;

25a.²⁶ *társult erdőgazdálkodás*: a föld használati jogosultságának erdőbirtokossági társulat részére történő átengedése;

26. *újjonnan alapított mezőgazdasági termelőszervezet*: Magyarországon nyilvántartásba vett tagállami székhelyű jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet

a) amelynek alaptevékenysége a mező-, erdőgazdasági tevékenység, illetve kiegészítő tevékenység,

b) amely nem rendelkezik az Európai Unió tagállamában, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államban, valamint a nemzetközi szerződés alapján velük egy tekintet alá eső államban fekvő föld felett használati joggal,

c)²⁷ amelynek legalább egy vezető tisztségviselője, vagy a cégvezetője a mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet a szervezetben fennálló tagsági viszonyához kapcsolódóan gyakorolja és e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettséggel vagy szakképesítéssel, vagy a mezőgazdasági igazgatási szerv által igazolt legalább 3 éves üzemi gyakorlattal rendelkezik, és

d) a szervezet nem különválással, kiválással, szervezeti formaváltással, egyéb jogutódlás folytán keletkezett;

27. *ültetvény*: 500 m²-nél nagyobb területű bogyós gyümölcsös, valamint az 1500 m²-nél nagyobb területű szőlővel, gyümölcsössel betelepített földrészlet, illetve alrészlet.

II. Fejezet

A FÖLD TULAJDONJOGÁNAK MEGSZERZÉSE

3. Általános szabályok

6. § (1) A föld tulajdonjogát az e törvényben meghatározott módon, és mértékben, az e törvényben meghatározott természetes személy, jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet (a továbbiakban együtt: jogi személy) szerezheti meg.

(2)²⁸ E törvény hatálya a föld tulajdonjogának – ide értve az aranykorona (a továbbiakban: AK) értékben kifejezett, hatósági földkiadási eljárás útján kijelölésre váró részarány-tulajdont is – bármilyen jogcímen, illetve módon történő megszerzésére kiterjed, ide nem értve a törvényes örökléssel, a hagyatéki eljárásban az állam javára szóló felajánlással, a kisajátítással – ideértve a kisajátítást pótló adásvétel és csere esetét is – és a kárpótlási célú árverés útján történő tulajdonszerzést.

(3)²⁹ A (2) bekezdés szerinti törvényes örökléssel történő tulajdonszerzésnek minősül az is, ha a végintézkedés szerinti örökös – feltételezve a végintézkedés hiányát és más törvényes örökösöknek az öröklésből való kiesését – törvényes örökössé válhat.

7. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződést a mezőgazdasági igazgatási szerv hagyja jóvá. A mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása a jogszabályban előírt egyéb érvényességi feltételeket és kellékeket nem pótolja, továbbá nem pótolja más hatóságok előzetes engedélyét, illetve jóváhagyását, amelyek a jogügylet létrejöttéhez vagy érvényességéhez ugyancsak szükségesek.

(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a föld tulajdonjogának átruházásnak nem minősülő módon történő megszerzéséhez a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása szükséges.

8. §³⁰ (1) A föld tulajdonjogának átruházására vagy a föld tulajdonjogát érintő más jogügylet írásba foglalására, továbbá azok ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez szükséges jognyilatkozatok megtételére csak olyan papíralapú okmányon kerülhet sor, amely az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott biztonsági kellékekkel rendelkezik.

(2) A föld tulajdonjogát érintő más jogügylet alatt a vételi, az eladási, az elővásárlási, valamint a visszavásárlási jog – szerződéssel történő – alapítását és az ezekkel kapcsolatos joggyakorlás érdekében megtett egyoldalú nyilatkozatokat kell érteni (ide nem értve az elővásárlási jog gyakorlását). Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez szükséges jognyilatkozatok alatt a bejegyzési engedélyt, valamint az ügyleti meghatalmazást kell érteni.

8/A. §³¹ (1) A föld tulajdonjogának átruházására irányuló szerződésben a föld ellenértékét [az Alaptörvény K\) cikkében](#) meghatározott hivatalos pénznemben fel kell tüntetni.

(2) A szerződésben szereplő ellenérték az (1) bekezdés szerint feltüntetett összeg megfizetésével is teljesíthető.

(3) A szerződésben szereplő ellenértéken belül fel kell tüntetni külön-külön a föld, illetve az azon található ültetvény, felépítmény vagy a földrészlet forgalmi értékét, illetve hasznait növelő agrotechnikai létesítmény ellenértékét is.

(4) Több föld egybefoglalt vételáron történő eladása esetén a szerződésben fel kell tüntetni a szerződés tárgyát képező földek ellenértékét külön-külön is, figyelemmel a (3) bekezdésben foglaltakra, továbbá a szerződésben egyértelműen utalni kell a vételár egybefoglaltságára.

9. § (1) Föld tulajdonjogát nem szerezheti meg:

a) külföldi természetes személy;

b) az államon kívüli más állam, illetve annak valamely tartománya, helyhatósága, ezek bármely szerve;

c) az e törvényben meghatározott esetek kivételével jogi személy.

(2) A különválással, kiválással, egyesüléssel (beolvadással, összeolvadással), szervezeti formaváltozással (szervezeti átalakulás) létrejött jogi személy – ide nem értve a bevett egyházat, vagy annak belső egyházi jogi személyét – a jogelődje által a termőföldről szóló törvény szerint, vagy a termőföldről szóló törvény hatálybalépését megelőzően megszerzett tulajdonát képező föld tulajdonjogát nem szerezheti meg.

4. A tulajdonszerzési jogosultság

10. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a föld tulajdonjogát belföldi természetes személy és tagállami állampolgár szerezheti meg.

(2) A földművesnek nem minősülő belföldi természetes személy és tagállami állampolgár – a (3) bekezdésben meghatározott személyek kivételével – akkor szerezheti meg a föld tulajdonjogát, ha a birtokában álló föld területnagysága a megszerezni kívánt föld területnagyságával együtt nem haladja meg az 1 hektárt.

(3) A (2) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni, ha földművesnek nem minősülő belföldi természetes személy vagy tagállami állampolgár a tulajdonjogot átruházó személy közeli hozzátartozója.

(3a)³² A (2) bekezdést nem kell alkalmazni a rekreációs célú földszerzés esetén.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott tulajdonszerzési jogosultság mértékének megállapításánál a területnagyság mértékébe a földdel azonos helyrajzi számon nyilvántartott művelés alól kivett terület (alrészlet) területnagyságát is be kell számítani.

11. § (1) A 10. §-ban foglaltaktól eltérően, a föld tulajdonjogát – a Nemzeti Földalapról szóló törvényben meghatározott földbirtok-politikai irányelvek érvényesítése, valamint közfoglalkozás, illetve más közérdekű cél megvalósítása érdekében – az állam, valamint a (2) bekezdésben meghatározott jogi személy is megszerezheti a (2) bekezdésben meghatározott esetekben és feltételekkel.

(2) A föld tulajdonjogát

a)³³ a bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye végintézkedéssel, tartási, életjáradéki, gondozási, ajándékozási szerződés alapján, valamint temető létesítése és bővítése céljából átruházással, továbbá már meglévő földterületei cseréjével,

b) jelzálog-hitelintézet a jelzálog-hitelintézetről és a jelzáloglevélről szóló törvényben foglalt korlátozásokkal és időtartamra,

c)³⁴ a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat közfoglalkoztatás, szociális földprogram és településfejlesztés céljára, továbbá ha a föld helyi jelentőségű védett természeti területnek minősül, a földnek a természet védelméről szóló törvényben meghatározott védelme céljából

szerezheti meg.

12. § (1) A föld tulajdonjogát csere jogcímén akkor lehet megszerezni, ha a csereszerződésben a felek a föld tulajdonjogának kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget és

a) a csere tárgyát képező egyik földrészlet az azt megszerző cserepartnernek a már tulajdonában álló földrészletével azonos településen fekszik, vagy

b) a cserepartnernek

ba) egyiké helyben lakónak minősül, vagy

bb)³⁵ egyikének életvitelszerű lakáshasználata helye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a csere tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2) A föld tulajdonjogát ajándékozás címén csak közeli hozzátartozó, bevett egyház, illetve annak belső egyházi jogi személye, önkormányzat, és az állam javára lehet átruházni.

(3)³⁶ A föld tulajdonjogát tartás és életjáradék jogcímén csak közeli hozzátartozó, bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye, önkormányzat, és az állam javára lehet átruházni azzal, hogy az állam csak életjáradéki jogviszonyt létesíthet.

(4)³⁷ A föld tulajdonjogát bizalmi vagyонkezelési szerződés útján nem lehet megszerezni.

13. § (1)³⁸ A tulajdonszerzési jogosultság feltétele – ide nem értve a 11. §-ban, a 17. §-ban, valamint a 36. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt eseteket –, hogy a szerző fél a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben vállalja, hogy a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja, és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének, továbbá vállalja, hogy a földet a tulajdonszerzés időpontjától számított 5 évig – a (3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – más célra nem hasznosítja.

(1a)³⁹ E törvény alkalmazásában föld más célú hasznosításának minősül az erdő termelésből való időleges vagy végleges kivonása is.

(2)⁴⁰ Az (1) bekezdés alkalmazásában nem minősül a használat átengedésének az, ha a tulajdonjogot szerző fél

a) a föld használatát valamely érvényes jogcímén

aa) földművesnek minősülő közeli hozzátartozója,

ab) a legalább 25%-ban tulajdonában, vagy a közeli hozzátartozójának legalább 25%-ban tulajdonában álló mezőgazdasági termelőszervezet, vagy

ac) olyan családi mezőgazdasági társaság, amelyben tag

javára engedi át;

b)⁴¹ társult erdőgazdálkodást folytat, az erdőnek minősülő földet erdőkezelésbe adja, vagy osztatlan közös tulajdonban álló erdőnek minősülő föld használati jogosultságát tulajdoni hányadot meghaladó mértékű többelhasználati megállapodással másik

tulajdonostársnak engedi át;

c)⁴² vetőmagtermeléshez szükséges terület biztosítása céljából valamely érvényes jogcímen engedi át a használatot más személy részére;

d)⁴³ gazdaságátadási szerződés keretében engedi át a használatot; vagy

e)⁴⁴ a gazdaságátadási szerződés keretében átengedett használat időtartamának lejártát követően, vagy a használati jogviszonynak a gazdaságátadási szerződésben rögzített időtartamot megelőző megszűnése esetén engedi át a használatot.

(3) A föld más célra hasznosítható a következő célokból:

a) talajvédelmet szolgáló létesítmény megvalósítása;

b) öntözéshez szükséges létesítmény megvalósítása;

c) öntözőcsatorna és belvízcsatorna létesítése;

d) tájgazdálkodási célú vízpótló csatorna és víztározó létesítése;

e) védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által jogszabályban, vagy e szerv alapító okiratában foglalt, valamint közösségi vagy hazai költségvetési forrás felhasználásával megvalósuló természetvédelmi célú feladatok ellátása;

f) mezőgazdasági termeléshez, erdőgazdálkodáshoz szükséges gazdasági épület létesítése;

g) lakóépület létesítése;

h) a föld megközelítését, illetve a föld használatát biztosító út kialakítása;

i)⁴⁵ állandó jellegű növényház létesítése.

(4) Ha a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződés tárgyát képező föld harmadik személy használatában van, a szerző félnek kötelezettséget kell vállalnia, hogy a fennálló földhasználati jogviszony

a) időtartamát nem hosszabbítja meg, és

b) megszűnését követő időre az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségeket vállalja.

(5)⁴⁶ Ha a tulajdonjogot e törvény alapján megszerző személy a föld megszerzésekor megtette az (1) bekezdés szerinti nyilatkozatot, majd a tulajdonjogot közeli hozzátartozója részére ruhazza át, a közeli hozzátartozó tulajdonszerzési jogosultságának feltétele, hogy a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben vállalja, hogy – a (2) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja, és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének.

(6)⁴⁷ Ha a tulajdonjogot e törvény alapján megszerző személy a földet az (1) bekezdésben meghatározott 5 éves időtartamon belül átruhazza közeli hozzátartozója részére, a tulajdonszerzési jogosultság feltétele, hogy a közeli hozzátartozóként tulajdonjogot szerző személy a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben vállalja, hogy a földet az 5 éves időtartamból még hátralévő ideig – a (3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – más célra nem használja.

14. § (1)⁴⁸ A tulajdonszerzési jogosultság további feltétele, hogy a szerző fél a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben nyilatkozzon arról, hogy nincs a földhasználatért járó ellenszolgáltatásának teljesítéséből eredő bármilyen korábbi földhasználattal kapcsolatos jogerősen megállapított és fennálló díj-, vagy egyéb tartozása (a továbbiakban együtt: földhasználati díjtartozás).

(2)⁴⁹ A tulajdonszerzési jogosultság további feltétele, hogy a szerző fél a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben nyilatkozzon arról, hogy vele szemben a szerzést megelőző 5 éven belül nem állapították meg, hogy a szerzési korlátozások megkerülésére irányuló jogügyletet kötött.

14/A. §⁵⁰ A szerző fél tekintetében a 13–14. §-ban és a 15. §-ban jogosultsági feltételként előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat, valamint a szerző fél által megjelölt elővásárlási jogosultsághoz kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződés tartalmazza.

15. § A pályakezdő gazdálkodónak a 13. és 14. §-ban meghatározottakon túl kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy

a) a tulajdonszerzéstől számított 1 éven belül a föld helye szerinti településen állandó bejelentett lakosként életvitelszerűen fog tartózkodni, vagy a tulajdonszerzéstől számított 1 éven belül a föld helye szerinti településen mezőgazdasági üzempontot létesít, és

b) mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet folytat.

15/A. §⁵¹ Ha a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződés tárgyát képező földet hatályos vagy a szerződésalkötés időpontjában még hatályba nem lépett földhasználati szerződés érinti, akkor a szerződés tartalmazza a földhasználat időtartamára és ellenértékére vonatkozó tájékoztatást.

5. A földtulajdon, illetve a birtokban tartható összes föld megengedett mértéke

16. § (1)⁵² A földműves, valamint a 10. § (3) és (3a) bekezdésben meghatározott módon szerző személy a föld tulajdonjogát – a már tulajdonában és a haszonélvezetében lévő föld területnagyságának a beszámításával – 300 hektár mértékig szerzheti meg (földszerzési maximum).

(2) A földműves, valamint mezőgazdasági termelőszervezet – a (3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – a föld birtokát – a már birtokában lévő föld területnagyságának a beszámításával – legfeljebb 1200 hektár mértékig szerzheti meg (birtokmaximum).

(3)⁵³ Az állattartó telep üzemeltetője, a szántóföldi és kertészeti növényfajok vetőmagjának előállítója esetében – a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról

szóló 2013. évi CCXII. törvényben (a továbbiakban: Fétv.) meghatározottak szerint – a birtokmaximum mértéke – a (2) bekezdésben meghatározottaktól eltérően – 1800 hektár területnagyság (kedvezményes birtokmaximum).

(4) A részarány-tulajdon megszerzése esetében az (1) bekezdésben foglalt földszerzési maximumot azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szerző fél tulajdonában és hasznélvezetében álló földterület hektárban kifejezett térmértéke mennyiségének hússzorosa, valamint a már tulajdonában álló és megszerzésre kerülő részarány-tulajdon összesített aranykorona értéke mennyiségének együttes összege legfeljebb 6000 lehet.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben meghatározott földszerzési és birtokmaximum mértékének megállapításánál a területnagyság mértékébe a földdel azonos helyrajzi számon nyilvántartott művelés alól kivett terület (alrészlet) területnagyságát is be kell számítani.

(6) A föld kényszerhasznosítójaként kijelölt személy vagy szervezet esetében a (2)–(4) bekezdésben meghatározott birtokmaximum mértékének megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni az általa kényszerhasznosítással hasznosított föld területnagyságát.

(7) A 11. §-ban meghatározott jogi személyekre és a 40. § (3) bekezdésében meghatározott intézményre az (1)–(4) bekezdésben megállapított korlátozások nem terjednek ki.

(8)⁵⁴ Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 1. mellékletében szereplő 100%-os állami tulajdonban álló gazdálkodó szervezetre a (2) és (3) bekezdésben megállapított korlátozások nem terjednek ki.

17. §⁵⁵ (1) A 2014. május 1-jén meglévő

- a) föld kisajátítása folytán kapott kártalanítás összegéből vásárolt,
- b) földön fennálló közös tulajdon megszüntetése során a tulajdonostárs tulajdoni hányadának megfelelő mértékű,
- c) földön fennálló házastársi vagyontöredék megszüntetésével a volt házastársak tulajdonába kerülő, illetve
- d) föld tulajdonjogának csere jogcímén történő átruházásával megszerzett föld területnagyságával a 10. § (2) bekezdésében, valamint a 16. § (1) bekezdésében meghatározott földszerzési maximum túlléphető.

(2) A törvényes öröklés útján – ideértve a 6. § (3) bekezdése szerinti esetkört is – megszerzett föld tulajdonjogának csere jogcímén történő átruházásával megszerzett föld területnagyságával a 10. § (2) bekezdésében, valamint a 16. § (1) bekezdésében meghatározott földszerzési maximum túlléphető.

6. Az elővásárlásra jogosultak sorrendje, és az elővásárlási jog gyakorlása

18. § (1) A föld eladása esetén az alábbi sorrendben elővásárlási jog illeti meg:

a) az államot a Nemzeti Földalapról szóló törvényben meghatározott földbirtok-politikai irányelvek érvényesítése céljából, valamint közfoglalkoztatás, illetve más közérdekű cél megvalósítása érdekében;

b) a földet használó olyan földművest,

ba) aki helyben lakó szomszédnak minősül,

bb) aki helyben lakónak minősül, vagy

bc)⁵⁶ akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa az adás-vétel tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;

c) az olyan földművest, aki helyben lakó szomszédnak minősül;

d) az olyan földművest, aki helyben lakónak minősül;

e)⁵⁷ az olyan földművest, akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa az adás-vétel tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2)⁵⁸ Az (1) bekezdés d)–e) pontjában meghatározott földművest – az elővásárlásra jogosultak sorrendjében – megelőzi

a) a föld fekvése szerinti településen az elővásárlási joga gyakorlását megelőzően legalább 3 éve állattartó telepet üzemeltető azon helyben lakó földműves, aki tulajdonszerzésének a célja az állattartáshoz szükséges és azzal arányban álló takarmányszükséglet biztosítása és rendelkezik az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott állatsűrűséggel

aa) rétet, legelőt (gyep), vagy fásított terület művelési ágban nyilvántartott föld eladása esetén szarvasmarhafélék, ló, szamár, öszvér, juh, kecske vagy méh állatfajok vonatkozásában,

ab)⁵⁹ szántó művelési ágban nyilvántartott föld eladása esetén az aa) alpontban fel nem sorolt állatfajok, valamint szarvasmarha vonatkozásában, továbbá engedély vagy bejelentés alapján nyilvántartásba vett takarmány-vállalkozásnak minősül;

b)⁶⁰ a szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld eladása esetén az a) földműves, akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa az adás-vétel tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van, és aki számára a tulajdonszerzés célja oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel vagy eredetmegjelöléssel (a továbbiakban együtt: oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel) ellátott termék előállítás, vagy ökológiai gazdálkodás folytatása;

c) a kert, szőlő vagy gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld eladása esetén az a) helyben lakó földműves, aki számára a tulajdonszerzés célja kertészeti tevékenység folytatásához szükséges terület biztosítása;

d)⁶¹ a szántó művelési ágban nyilvántartott terület eladása esetén az a) helyben lakó földműves, aki számára a tulajdonszerzés célja szaporítóanyag-előállításához szükséges terület biztosítása.

(3)⁶² A közös tulajdonban álló föld esetében a tulajdonostárs tulajdoni hányada egészének vagy egy részének eladása esetében az (1) bekezdés b)–e) pontjában, valamint a (2) bekezdésben meghatározott földműveseket – az elővásárlásra jogosultak sorrendjében – megelőzi az adásvételi szerződés megkötésekor legalább 3 éve tulajdoni hányaddal rendelkező földműves tulajdonostárs. Házastársi közös vagyon megszüntetése esetén a 3 évbe beszámít azon időtartam is, amely alatt a közös vagyonba tartozó ingatlanrész az elővásárlási jogával élni kívánó tulajdonostárs házastársának tulajdonát képezte.

(4)⁶³ Az (1) bekezdés c)–e) pontjában, valamint a (2) és (3) bekezdésben meghatározott jogosulti csoportokon belül az elővásárlásra jogosultak sorrendje a következő:

- a)⁶⁴ legalább egy éve családi mezőgazdasági társaság tagja vagy őstermelők családi gazdaságának tagja,
- b) fiatal földműves,
- c) pályakezdő gazdálkodó.

19. § (1) Az államot megillető elővásárlási jogot a földalapkezelő szerv gyakorolja.

(2)⁶⁵ A 18. § (1) bekezdés b) pontja szerinti földet használó földműves alatt azt a földművest kell érteni, aki a földhasználati nyilvántartás vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartás szerint legalább 3 éve használja a földet, ideértve azt is, akit a 65. § szerint a föld kényszerhasznosítójaként jelöltek ki. Házastársi közös vagyon megszüntetése esetén a 3 évbe beszámít azon időtartam is, amely alatt a földet a földhasználati nyilvántartás vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartás szerint az elővásárlási jogával élni kívánó tulajdonostárs házastársa használta. Ha a föld használati jogosultságát a földet használó földműves gazdaságátadási szerződéssel szerezte, a 3 évbe beszámít azon időtartam is, amely alatt a földet a földhasználati nyilvántartás vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartás szerint a gazdaságátadó használta.

(3) Az olyan föld eladása esetén, amely a 18. § (2) bekezdésben meghatározott művelési ágak mellett az ingatlan-nyilvántartásban más művelési ágban is nyilván van tartva, a 18. § (2) bekezdése szerinti elővásárlásra jog abban az esetben áll fenn, ha a 18. § (2) bekezdésében meghatározott művelési ágak valamelyikének, vagy mindegyikének a területnagysága meghaladja a más művelési ágú területnek vagy területeknek a nagyságát.

(4) Az állattartó telep működtetését igazolni kell. Az igazolás céljára szolgáló hatósági bizonyítványt az üzemeltető kérelmére az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv adja ki. A hatósági bizonyítványban a tényleges állattartást és a nyilvántartás szerinti állatlétszámot is igazolni kell.

(5)⁶⁶ Több földnek egybefoglalt vételáron történő eladására akkor kerülhet sor, ha azok egymással szomszédosak. Egybefoglalt vételáron történő eladásra akkor is sor kerülhet, ha a földek azonos vagy szomszédos járás területén fekszenek és a földek bejegyzett földhasználója

- a) az eladó; vagy
- b) legalább három éve a vevő.

(5a)⁶⁷ Több föld egybefoglalt vételáron történő eladása esetén a földműves tulajdonostársat a 18. § (3) bekezdése alapján megillető elővásárlási jog csak akkor gyakorolható, ha ezen elővásárlási jogosultság valamennyi érintett ingatlan vonatkozásában fennáll.

(6)⁶⁸ Egy adásvételi szerződésben vagy elfogadó jognyilatkozatban több elővásárlásra jogosult közösen is gyakorolhatja e jogosultságát. Az elővásárlásra jogosultak sorrendjének megállapítása során az elővásárlási jogot közösen gyakorló jogosultak ranghelyének meghatározásakor azt a jogosultat kell figyelembe venni, aki közülük a jogosulti rangsor szerint az utolsó helyen áll.

20. §⁶⁹ Elővásárlási jog nem áll fenn

- a) a közeli hozzátartozók közötti adás-vétel,
- b)⁷⁰ az adott földben legalább három éve tulajdonrészrel rendelkező vevő által kötött, a közös tulajdon megszüntetését eredményező adás-vétel,
- c)⁷¹ földnek gazdaságátadási szerződéssel történő átruházása,,
- d) a 11. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott célből történő adás-vétel,
- e) rekreációs célú földszerzés,
- f)⁷² az állam szerzése,
- g)⁷³ a részarány-tulajdonost megillető vételi jog gyakorlása útján történő földtulajdonszerzés
- h)⁷⁴ a bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye részére temető létesítése vagy bővítése céljából történő átruházás
- i)⁷⁵ az adásvétel tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra levő közigazgatási határu településen legalább három éve életvitelszerű lakáshasználat helyével vagy mezőgazdasági üzemműközponttal rendelkező földműves vevő által jelen szerzést megelőzően bármikor, bármilyen jogcímen megszerzett – függetlenül ezen szerzés vagy szerzések tulajdonjogának jelen szerzésekkel való fennálltától vagy már fenn nem állásától – föld összes területével együtt összesen 10 hektár területnagyságot meg nem haladó további föld megszerzése esetén.

21. § (1)⁷⁶ A föld eladása esetén a földre vonatkozó, a tulajdonos által elfogadott vételi ajánlatot egységes okiratba foglalt szerződésbe (a továbbiakban: adásvételi szerződés) kell foglalni, és azt a tulajdonosnak – az (1c) bekezdésben foglalt kivétellel – a felek aláírásától számított 8 napon belül a mezőgazdasági igazgatási szerv részére meg kell küldeni jóváhagyás céljából.

(1a)⁷⁷ Ha a 23. § (1) bekezdése szerinti előzetes vizsgálat eredményeként a mezőgazdasági igazgatási szerv nem tagadja meg az adásvételi szerződés jóváhagyását, akkor – a 20. §-ban foglalt esetek kivételével – végzésben megállapítja a szerződés közzétételre való alkalmasságát és hivatalból elrendeli a szerződés közzétételét. A közzétételre való alkalmasság megállapítása nem minősül az adásvételi szerződés hatósági jóváhagyásának.

(1b)⁷⁸ A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1a) bekezdés szerinti döntését közli az eladóval, az adásvételi szerződés szerinti vevővel, valamint az adásvételi szerződést megküldi a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjének. A jegyző – az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint – hirdetményi úton közli az adásvételi szerződést a törvényen vagy megállapodáson alapuló elővásárlási jog jogosultjaival.

(1c)⁷⁹ Ha az adásvételi szerződés nem tartozik a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyásához kötött szerződések közé, az adásvételi szerződést a tulajdonosnak a felek aláírásától számított 8 napon belül a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője részére kell megküldeni. A jegyző – az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint – hirdetményi úton közli az adásvételi szerződést a törvényen vagy a megállapodáson alapuló elővásárlási jog jogosultjaival.

(2)⁸⁰ Az adásvételi szerződés hirdetményi úton történő közzétele az elektronikus tájékoztatási rendszer keretében működő kormányzati honlapon (a továbbiakban: kormányzati portál) történő közzététellel valósul meg azzal, hogy a szerződésben felismerhetetlenné kell tenni az eladó és a vevő nevén, lakcímén vagy értesítési címén, valamint állampolgárságán kívül valamennyi természetes személyazonosító adatot. A szerződés tájékoztató jelleggel a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatala hirdetőtábláján is kifüggeszthető az elektronikus közzététellel megegyező időtartamra.

(3)⁸¹ Az elővásárlási jog jogosultja 30 napos jogvesztő határidőn belül tehet az adásvételi szerződésre elfogadó, vagy az elővásárlási jogáról lemondó jognyilatkozatot. A nyilatkozattételi határidő az adásvételi szerződésnek a kormányzati portálon történő közzétételét követő napon kezdődik. Az elővásárlásra jogosult – ide nem értve az államot megillető elővásárlási jog esetén a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szervet és az önkormányzatot – a jognyilatkozatát a jegyző részére személyesen adja át. A Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv, illetve az önkormányzat a jognyilatkozatát a jegyzőnek megküldi, vagy a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv, illetve az önkormányzat képviselőjében eljáró személy átadja a jegyzőnek. Az elővásárlási jogról való lemondásnak kell tekinteni, ha az elővásárlásra jogosult az e bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik.

(3a)⁸² A más jogszabály alapján elővásárlásra jogosult is a (3) bekezdés szerinti határidőn belül és az e §-ban foglaltak szerint tehet elfogadó jognyilatkozatot.

(4)⁸³ A jegyző köteles az elfogadó jognyilatkozat személyes átvételekor az elővásárlásra jogosult – ide nem értve a földalapkezelő szervezetet és az önkormányzatot – személyazonosságát ellenőrizni az elfogadó jognyilatkozatban szereplő természetes személyazonosító adatoknak a személyazonosító okmányban foglalt adatokkal való összevetésével, továbbá az elővásárlásra jogosultat nyilatkoztatni arról, hogy az elfogadó jognyilatkozaton szereplő aláírását a saját kezű aláírásának ismeri el. Ha a jegyző megállapítja, hogy az elfogadó jognyilatkozat az azt átadó elővásárlásra jogosulttól származik, ezt a tényt az elfogadó jognyilatkozaton az aláírásával igazolja, és azt átveszi. Ha a jegyző azt állapítja meg, hogy az elfogadó jognyilatkozat nem az azt átadó személytől származik, a jegyző az elfogadó jognyilatkozat átvételét megtagadja, és ennek tényét, valamint okát az elfogadó jognyilatkozaton rögzíti.

(5)⁸⁴ Az elfogadó jognyilatkozatot legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Az elfogadó jognyilatkozatban meg kell jelölni az elővásárlási jogosultság jogalapját, továbbá ha az elővásárlási jog törvényen alapul, akkor az elfogadó jognyilatkozatban azt is meg kell jelölni, hogy az elővásárlásra jogosult mely törvényen és az ott meghatározott sorrend melyik ranghelyén gyakorolja az elővásárlási jogát. Az elfogadó jognyilatkozatnak tartalmaznia kell a 13–14. §-ban és a 15. §-ban foglalt jogosultsági feltételként előírt nyilatkozatokat, valamint az elővásárlásra jogosult által megjelölt elővásárlási jogosultsághoz kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat. Az elfogadó jognyilatkozathoz csatolni kell az elővásárlási jogosultságot bizonyító okiratokat is, kivéve hatósági jóváhagyáshoz kötött ügylet esetén azt, amelyet közhiteles nyilvántartás tartalmaz.

(6)⁸⁵ Az (5) bekezdésben meghatározottakon túl a 18. § (2) bekezdésében meghatározott elővásárlásra jogosultak esetében az elfogadó jognyilatkozatnak tartalmaznia kell azt is, hogy a 18. § (2) bekezdés melyik pontjában meghatározott célból gyakorolják az elővásárlási jogukat.

(7)⁸⁶ Az államot megillető elővásárlási jog gyakorlása esetén az elfogadó jognyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv a 18. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott mely célból gyakorolja az elővásárlási jogot. Ha a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv valamely földbirtok-politikai irányelv érvényesítése céljából vagy közérdekű cél megvalósítása érdekében tesz elfogadó jognyilatkozatot, meg kell jelölnie, hogy a Nemzeti Földalapról szóló törvény szerinti mely földbirtok-politikai irányelv, illetve milyen közérdekű cél megvalósítása érdekében gyakorolja az állam nevében az elővásárlási jogot.

(8) Az eladót az olyan elfogadó jognyilatkozat köti, amelyet az elővásárlásra jogosult határidőn belül tesz meg, és a jognyilatkozatában az adásvételi szerződést magára nézve teljes körűen elfogadja.

(9) A (3)–(7) bekezdésben foglaltak megsértése esetén az elővásárlási jognyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mintha az elővásárlási jogát az arra jogosult nem gyakorolta volna.

(10)⁸⁷ Az elővásárlási jog jogosultja az elfogadó jognyilatkozatát a nyilatkozattételre nyitva álló határidő lejártáig a jegyzőhöz intézett jognyilatkozatával vonhatja vissza. A visszavonó jognyilatkozat megtételére az elfogadó jognyilatkozat megtételének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

22. § (1)⁸⁸ A jegyző a nyilatkozattételre nyitva álló határidő leteltét követő 8 napon belül a beérkezett, illetve a 21. § (4) bekezdésében meghatározottak szerint átvett jognyilatkozatokról iratjegyzéket készít, és azt az adásvételi szerződés eredeti példányával, valamint a jognyilatkozatokkal és a kormányzati portált működtető szervezet által a közzétételről és a levéletről küldött igazolással együtt megküldi

a) a 21. § (1a) bekezdésben foglalt esetben a mezőgazdasági igazgatási szerv részére; vagy

b) a 21. § (1c) bekezdésben foglalt esetben az eladó részére.

(2)⁸⁹ Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben az adás-vételi szerződés szerinti vevő helyébe az elővásárlásra jogosult az elfogadó jognyilatkozatának az eladóval történt közlése napján lép be. Több elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozata esetén az adás-vételi szerződés szerinti vevő helyébe a sorrendben előrébb álló elővásárlásra jogosult, több, azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosult esetén pedig az eladó választása szerinti elővásárlásra jogosult lép.

7. Az adás-vételi szerződés hatósági jóváhagyása

23. §⁹⁰ (1)⁹¹ A mezőgazdasági igazgatási szerv a részére jóváhagyás céljából megküldött okiratok közül az adásvételi szerződést először – kizárólag annak tartalma és alaki kellékei, továbbá közhiteles nyilvántartásban szereplő adatok alapján – az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából vizsgálja meg, illetve ellenőrzi. A mezőgazdasági igazgatási szerv az okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül döntést hoz az adásvételi szerződés jóváhagyásának a megtagadásáról, vagy – a 20. §-ban foglalt esetek kivételével – végzésben megállapítja a szerződés közzétételre való alkalmasságát és elrendeli a szerződés közzétételét, valamint ezzel egyidejűleg megkeresi a föld fekvése szerint illetékes ingatlanügyi hatóságot a föld tulajdonjogának átruházására irányuló szerződés benyújtása tényének feljegyzése érdekében.

(2) A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1) bekezdés szerinti előzetes vizsgálat alapján megtagadja az adásvételi szerződés jóváhagyását, ha megállapítja, hogy

a) az adásvételi szerződés a jogszabályi előírások megsértése miatt létre nem jött szerződésnek, vagy semmis szerződésnek minősül,

b) az adásvételi szerződés nem tartalmazza a vevőnek a 13–15. §-ban előírt tartalmú nyilatkozatait,

c)⁹² az adásvételi szerződésben a vevő által tett nyilatkozatból nem állapítható meg egyértelműen az elővásárlási jogosultság jogalapja, vagy az, hogy az elővásárlási jog mely törvényen alapul, az elővásárlási jogosultságot bizonyító okiratok nem kerültek csatolásra, illetve az elővásárlási jog nem a megjelölt törvényen vagy a törvényben meghatározott sorrend szerinti ranghelyen alapul, az adásvételi szerződés a vevő által megjelölt elővásárlási ranghelyhez kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat nem tartalmazza, vagy

d) az ingatlan tulajdoni lapján a földeken fennálló osztatlan közös tulajdon felszámolásáról és a földnek minősülő ingatlanok jogosultjai adatainak ingatlan-nyilvántartási rendezéséről szóló [2020. évi LXXI. törvény](#) szerint folyamatban lévő megosztás ténye szerepel.

(3)⁹³ A mezőgazdasági igazgatási szerv a 22. § (1) bekezdése szerinti okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül dönt az adásvételi szerződés jóváhagyásának a megtagadásáról, ha megállapítja, hogy a (2) bekezdés alapján az adásvételi szerződés jóváhagyása megtagadásának lett volna helye.

(3a)⁹⁴ A mezőgazdasági igazgatási szerv a 22. § (1) bekezdése szerinti okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül dönt a szerződés ismételt közzétételének elrendeléséről, ha a jegyző által megküldött okiratok alapján megállapítja az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó eljárási szabályok megsértését.

(4) A mezőgazdasági igazgatási szerv a részére a jegyző által megküldött okiratok közül az elfogadó jognyilatkozatokat először – kizárólag azok tartalma és alaki kellékei alapján – az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából vizsgálja meg, illetve ellenőrzi. A mezőgazdasági igazgatási szerv úgy tekinti, hogy a jogosult elővásárlási jogát nem gyakorolta, ha megállapítja, hogy az elfogadó jognyilatkozat

a) az alakszerűségi előírásoknak nem felel meg,

b) nem az elővásárlásra jogosulttól származik,

c)⁹⁵ az elővásárlásra jogosulttól származik, de nem állapítható meg belőle az elővásárlási jogosultság jogalapja, vagy az, hogy az elővásárlási jog mely törvényen alapul, az elővásárlási jogosultságot bizonyító okiratok nem kerültek csatolásra, illetve az elővásárlási jog nem a megjelölt törvényen vagy a törvényben meghatározott sorrend szerinti ranghelyen alapul, az elővásárlásra jogosult által megjelölt elővásárlási jogosultsághoz kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat nem tartalmazza, vagy

d) az elővásárlásra jogosulttól származik, de nem tartalmazza az elővásárlásra jogosultnak a 13–15. §-ban előírt tartalmú nyilatkozatait.

(5)⁹⁶ Ha a (3) bekezdés alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv nem tagadja meg az adásvételi szerződés jóváhagyását vagy a (3a) bekezdés alapján nem rendeli el a szerződés ismételt közzétételét, és az elővásárlásra jogosult nyújtott be elfogadó jognyilatkozatot, a mezőgazdasági igazgatási szerv – a (6) bekezdésben meghatározott eset kivételével – az elővásárlásra jogosultat vagy jogosultakat, valamint az adásvételi szerződés szerinti vevőt a törvény által meghatározott sorrend alapján rangsorolja, és arról jegyzéket készít (a továbbiakban: jegyzék).

(6) Nem kell a jegyzéket elkészíteni, ha a hirdetményi úton közölt adás-vételi szerződésre

a) kizárólag határidőn túl érkezett a jegyzőhöz elfogadó jognyilatkozat, vagy

b) a határidőn belül beérkezett valamennyi elfogadó jognyilatkozat hiányos, vagy valótlan tartalmú, és ezáltal egyik sem vehető figyelembe a (4) bekezdés értelmében.

23/A. §⁹⁷ (1) Az adás-vételi szerződés jóváhagyására irányuló eljárásban az agrárgazdasági tevékenységet folytatók kötelező tagságán, és a tagok egyenlő szavazati jogán alapuló, köztestületként működő Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamarának a szerződéssel érintett föld fekvése szerinti területi szerve (a továbbiakban: helyi földbizottság) állást foglal arról, hogy az adásvételi szerződés megfelel-e

a) a birtokviszonyok átláthatóságára,

b) a spekulatív földszerzések megelőzésére,

- c) az üzemszerű művelés alatt álló élet- és versenyképes, egységes birtoktagot képező fölbirtokok kialakítására és megőrzésére,
- d) a helyi gazdálkodói közösség érdekeinek érvényesítésére,
- e) az életvitelszerűen helyben lakó és gazdálkodó földművesek segítésére, és
- f) a mezőgazdaságban a generációváltás elősegítésére

vonatkozó általános agrárpolitikai és földbirtok-politikai érdekeknek.

(1a)⁹⁸ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a 23. § (1) bekezdése szerinti vizsgálat és ellenőrzés alapján nem tagadta meg az adásvételi szerződés jóváhagyását, a 20. §-ban foglalt esetben haladéktalanul megkeresi a helyi földbizottságot állásfoglalásának kiadása céljából és ezzel egyidejűleg megkeresi a föld fekvése szerint illetékes ingatlanügyi hatóságot a föld tulajdonjogának átruházására irányuló szerződés benyújtása tényének feljegyzése érdekében.

(2)⁹⁹ A 23. § (5) bekezdésben meghatározott esetben a mezőgazdasági igazgatási szerv a rendelkezésére álló okiratok, a jegyzékben szereplő valamennyi elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatának és az általa készített jegyzék másolatának megküldésével haladéktalanul megkeresi a helyi földbizottságot állásfoglalásának beszerzése céljából.

(3)¹⁰⁰ Ha a 23. § (6) bekezdésben foglalt esetek valamelyike áll fenn, a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a mezőgazdasági igazgatási szerv jegyzék nélkül keresi meg a helyi földbizottságot.

(4)¹⁰¹ A helyi földbizottsági jogkörben eljárva a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamarát a mezőgazdasági igazgatási szerv adás-vételi, valamint csere szerződést jóváhagyó, vagy megtagadó határozatával kapcsolatos e törvény szerinti eljárásában az ügyfél jogállása, a mezőgazdasági igazgatási szerv adás-vételi, valamint csere szerződést jóváhagyó, vagy megtagadó határozatának bírósági felülvizsgálata vonatkozásában pedig keresetindítási jog illeti meg.

24. §¹⁰² (1) A helyi földbizottság a feladatkörébe tartozó ügyben a mezőgazdasági igazgatási szerv megkeresésének beérkezésétől számított 30 napon belül adja ki az állásfoglalását.

(2) A helyi földbizottság az adás-vételi szerződést és a jegyzékben szereplő valamennyi elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatát a köztudomású tények és legjobb ismeretei, valamint a (3) bekezdésben foglaltak szerint beszerzett információk együttes – kormányrendeletben meghatározott módon történő – mérlegelése alapján a 23/A. § (1) bekezdésében meghatározott szempontoknak való megfelelés vonatkozásában értékeli és támogatja vagy nem támogatja.

(3) Az adásvételi szerződésnek a 23/A. § (1) bekezdésében meghatározott szempontoknak való megfelelése értékelésének során figyelembe kell venni

a) a vevő vagy a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosult és közeli hozzátartozói tulajdonában, használatában a föld fekvése szerinti településen, vagy annak közigazgatási határától számított húsz kilométeres körzetén belül hány darab, mekkora térmértékű, művelési ágú és aranykorona értékű föld található és azok hol helyezkednek el;

b) a föld fekvése szerinti településen, vagy annak közigazgatási határától számított húsz kilométeres körzetén belül az a mezőgazdasági termelőszerkezet, amelyben a vevő, a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosult vagy ezen személyek közeli hozzátartozója tulajdoni részesedéssel rendelkezik, mekkora térmértékű és aranykorona értékű földterület használója;

c) a vevő vagy a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosult az adásvételi szerződést megelőző három éven belül kötöttek-e közeli hozzátartozójukkal földre vonatkozó jogügyletet, és ezen föld kinek a használatában áll;

d) a vevő vagy a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosult az adásvételi szerződés megkötését megelőző öt évben tett-e a föld fekvése szerinti településen, vagy annak közigazgatási határától számított húsz kilométeres körzetén belül található földre elővásárlóként elfogadó nyilatkozatot, de a jogügylet a szerződésszegése miatt nem ment teljességbe;

e) a föld adás-vétele mennyiben szolgálja a fiatal földműves, a pályakezdő gazdálkodó gazdaságátadással összefüggő tulajdonszerzését;

f) az elővásárlásra jogosult rendszeresen elfogadó jognyilatkozatot tesz-e olyan földre, amelyre elővásárlási joga fennáll, anélkül, hogy annak megszerzését gazdaságának mérete indokolná;

g)¹⁰³ az adás-vételi szerződés szerinti vevő, illetve a jegyzék szerinti elővásárlásra jogosultak tulajdonában álló földek birtokmérete

ga) között nagyságrendbeli különbség áll fenn,

gb) és a település üzemeinek átlagos mérete között nagyságrendbeli különbség áll fenn,

és emiatt az adásvételi szerződés szerinti vevő vagy a jegyzék szerinti elővásárlásra jogosult szerzése esetén nem érvényesülne a kis gazdaságok stabil működésének és további fejlődésének a preambulumban rögzített birtokpolitikai elve;

h) a földnek az ügylet szerinti ellenértéke alapos indok nélkül ne haladja meg

ha)¹⁰⁴ erdőnek nem minősülő föld esetén a földnek – indexálással meghatározott – 20 éves termelési időszakra számított jövedelemtermelő képességét,

hb) erdőnek minősülő föld esetében a földnek 50 éves termelési ciklusra számított jövedelemtermelő képességét azzal, hogy az erdőtalaj és a faállomány értékét együttesen kell megállapítani, amelynek során az erdőtalaj értékét az erdő örökös járadékából, míg a faállomány értékét a potenciális véghasználatból levezetett jelenérték szerint kell kiszámítani,

továbbá a földön létesített ültetvény vagy felépítmény értékét nettó pótlásiköltség alapú értékbecsléssel kell megállapítani.

(4)¹⁰⁵

(5)¹⁰⁶

(6)¹⁰⁷ A 23/A. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alkalmazása során azt is figyelembe kell venni, hogy a vevő vagy a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosult milyen mértékben rendelkezik a föld megműveléséhez szükséges mezőgazdasági termelőeszközökkel, továbbá azt is vizsgálni kell, hogy a szerzése – a már használatában álló földterületek elhelyezkedésére figyelemmel – elsősorban nem a továbbiakban előnyös elővásárlási vagy előhaszonbérleti jogosultság megszerzésére irányul-e.

25. § (1) A helyi földbizottság a 24. § (2) bekezdése szerinti értékelést köteles azonos szempontok szerint, a jegyzékben szereplő összes elővásárlásra jogosult, és az adás-vételi szerződés szerinti vevő vonatkozásában elvégezni.

(2) A 24. § (2) bekezdése szerinti értékelés során a helyi földbizottság több elővásárlásra jogosultat támogathat.

(3) Ha a helyi földbizottság az értékelés alapján egyik elővásárlásra jogosult esetében sem támogatja az adás-vételi szerződés jóváhagyását, állást kell foglalnia abban, hogy az adás-vételi szerződés szerinti vevővel támogatja-e az adás-vételi szerződés jóváhagyását.

26. §¹⁰⁸

27. §¹⁰⁹ (1)¹¹⁰ A mezőgazdasági igazgatási szerv – a 23. § (3) bekezdésében meghatározott eseteken túl – az adás-vételi szerződés jóváhagyását megtagadja

a) ha a helyi földbizottság az állásfoglalása alapján egyik elővásárlásra jogosulttal és az adás-vételi szerződés szerinti vevővel sem támogatja az adás-vételi szerződés jóváhagyását, míg csereszerződés esetén a helyi földbizottság az állásfoglalása alapján bármelyik szerződő féllel nem támogatja a csereszerződés jóváhagyását,

b) a (2) bekezdésben meghatározott esetekben.

(2) A mezőgazdasági igazgatási szervnek meg kell tagadnia az adás-vételi szerződés és a csereszerződés jóváhagyását, ha

a)¹¹¹ utóbb megállapítja, hogy a 23. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az adás-vételi szerződés jóváhagyása megtagadásának lett volna helye, vagy

b) a helyi földbizottság által támogatott elővásárlásra jogosulttal vagy jogosultakkal, illetve az adás-vételi szerződés szerinti vevővel szemben megállapítja, hogy

ba) a birtokában álló föld jogellenes más célú hasznosítása, vagy a hasznosítási kötelezettség megsértése miatt az ingatlanügyi hatóság – az adás-vételi szerződés közlését megelőző 5 éven belül – véglegesen földvédelmi bírságot szabott ki;

bb) jogerősen megállapított földhasználati díjtartozása áll fenn;

bc) a földszerzéshez vállalt kötelezettség megsértése miatt a mezőgazdasági igazgatási szerv – az adás-vételi szerződés közlését megelőző 5 éven belül – véglegesen mulasztási bírságot szabott ki.

(3)¹¹² Az (1) bekezdésben foglaltakon túl, a mezőgazdasági igazgatási szerv – az adás-vételi szerződés vagy a csereszerződés jóváhagyását támogató helyi földbizottsági állásfoglalás ellenére – a 24. § (3) bekezdésében meghatározott körülmények figyelembevétele alapján megtagadhatja az adás-vételi szerződés jóváhagyását.

(4)¹¹³ A mezőgazdasági igazgatási szerv a (3) bekezdés alkalmazása során a helyi földbizottság állásfoglalását az adás-vételi szerződést, csereszerződést jóváhagyó, vagy azt megtagadó határozata meghozatalakor mint ügyféli nyilatkozatot veszi figyelembe, és ennek megfelelő alkalmazásával dönt az abban foglaltak figyelembe vételéről.

28. § A mezőgazdasági igazgatási szervre is irányadó a 25. § (1) bekezdésében foglalt előírás.

28/A. §¹¹⁴ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a szerződés szerinti vevő és a vele azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosult javára egyaránt hozhatna jóváhagyó döntést, úgy a mezőgazdasági igazgatási szerv az adás-vételi szerződés szerinti vevővel hagyja jóvá a szerződést.

29. § (1) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv több, azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosult javára hozhatna jóváhagyó döntést, akkor ezen elővásárlásra jogosultak közül az eladó, illetve a (3) bekezdésben meghatározott esetben a mezőgazdasági igazgatási szerv választása szerinti jogosultat jelöli ki arra, hogy az adás-vételi szerződés szerinti vevő helyébe lépjen.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben – a helyi földbizottság állásfoglalásának beérkezése napját követő naptól számított 8 napon belül – a mezőgazdasági igazgatási szerv az eladót – a (3) bekezdésben foglalt következményekre való figyelemfelhívással egyidejűleg – 15 napos határidővel felhívja a választási jogának gyakorlására. Az eladónak teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalnia a nyilatkozatát arról, hogy a több, azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosultak közül melyik jogosulttal kíván szerződni.

(3) Ha az eladó a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, és e határidőn belül a határidő – legfeljebb 15 nappal történő – meghosszabbítását sem kéri, a több, azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosultak közül – a (2) bekezdésben meghatározott határidő lejártát követő naptól számított 5 napon belül – a mezőgazdasági igazgatási szerv jelöli ki azt az elővásárlásra jogosultat, aki a vevő helyébe lép.

30. § (1) Ha a 27. §-ban foglaltak nem állnak fenn, és a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyja az adás-vételi szerződést a jegyzék szerinti sorrend alapján első helyen álló vagy a 29. § szerint kijelölt elővásárlásra jogosulttal, akkor az adás-vételi szerződés szerinti vevő helyébe az elővásárlásra jogosult lép be. A jóváhagyásról a mezőgazdasági igazgatási szerv – a helyi földbizottság állásfoglalásának beérkezése napját követő naptól számított 15 napon belül – önálló határozatot hoz, és ezzel egyidejűleg az adás-vételi szerződést záradékkal látja el. Az adás-vételi szerződést jóváhagyó záradéknak tartalmaznia kell:

a) azt a tényt, hogy az adás-vételi szerződés szerinti vevő helyébe az elővásárlásra jogosult lép;

b) az a) pont szerinti elővásárlásra jogosult természetes személyazonosító adatait és az állampolgárságát;

c) a jóváhagyásról szóló határozat számát;

d) a mezőgazdasági igazgatási szerv részéről a jogosult aláírását;

e) a záradékolás dátumát és a mezőgazdasági igazgatási szerv bélyegzőjét.

(2)¹¹⁵ Ha a 27. §-ban foglaltak nem állnak fenn, és a mezőgazdasági igazgatási szerv az eladó és a vevő között létrejött adás-vételi szerződést a 23. § (6) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt esetek fennállása alapján jóváhagyja, az (1) bekezdésben meghatározottak szerint jár el, azzal, hogy záradék nem tartalmazza az (1) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat.

(3)¹¹⁶ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a 27. §-ban foglaltak alapján az adás-vételi szerződés jóváhagyását megtagadja, erről a 27. §

a) (1) bekezdés a) pontjában foglalt esetben a helyi földbizottság állásfoglalásának beérkezése napját követő naptól számított 8 napon;

b) (2) bekezdésében meghatározott esetben a helyi földbizottság állásfoglalásának beérkezése napját követő naptól számított 15 napon

belül döntést hoz.

(4)¹¹⁷ A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1)–(3) bekezdésben meghatározott döntését közli az eladóval, az adásvételi szerződés szerinti vevővel, valamint azokkal az elővásárlásra jogosultakkal, akik az adásvételi szerződésre elfogadó jognyilatkozatot tettek, továbbá a helyi földbizottsággal. Ha az eladó az adásvételi szerződésben megadta a vevő javára szóló bejegyzési engedélyt, a mezőgazdasági igazgatási szerv a (2) bekezdésben meghatározott döntését közli az ingatlanügyi hatósággal is.

(5)¹¹⁸ A közigazgatási perben a bíróság a mezőgazdasági igazgatási szerv döntését nem változtathatja meg.

8. ¹¹⁹ Hatósági jóváhagyása az adásvételnek nem minősülő tulajdonjog átruházásról szóló szerződésnek, az átruházásnak nem minősülő módon történő tulajdonszerzésnek, valamint a 67/A. § alapján vételi jog érvényesítésével történő tulajdonszerzésnek

31. §¹²⁰ A hatósági jóváhagyáshoz kötött, adásvételnek nem minősülő tulajdonjog átruházásról szóló jogügylet, az átruházásnak nem minősülő módon történő tulajdonszerzés, valamint a 67/A. § alapján vételi jog érvényesítésével történő tulajdonszerzés esetén a 23–30. § rendelkezéseit a 32–35/A. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

32. § (1) Az adás-vételnek nem minősülő, a föld tulajdonjogának átruházásáról szóló szerződést (ezen alcímben a továbbiakban: szerződés) – annak létrejöttétől számított 8 napon belül – a tulajdonjogot szerző félnek (csere esetén a cserepartnerek valamelyikének) a mezőgazdasági igazgatási szerv részére kell megküldeni jóváhagyás céljából. A szerződés jóváhagyására irányuló eljárásban az eladó alatt a tulajdonost, a vevő alatt a szerző felet kell érteni.

(2) A szerződés jóváhagyása, illetve megtagadása során figyelmen kívül kell hagyni az elővásárlási jogról, az elővásárlásra jogosultakról, az elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, a jegyzékről, a tulajdonos választási jogáról, és az ezzel összefüggő, a mezőgazdasági igazgatási szerv általi kijelöléséről szóló rendelkezéseket.

32/A. §¹²¹ Csere esetében a helyi földbizottság állásfoglalását a 24. és 27. §-ban foglaltak megfelelő alkalmazásával adja ki azzal, hogy vizsgálja, hogy a föld cseréje esetén mennyiben szolgálja legalább az egyik szerződő félnél a birtokösszevonást.

33. § (1) A föld tulajdonjogának elbirtoklással történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban az eladó alatt a tulajdonost, a vevő alatt a szerző felet kell érteni.

(2) A föld tulajdonjogának elbirtoklással történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban figyelmen kívül kell hagyni az elővásárlási jogról, az elővásárlásra jogosultakról, az elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, a jegyzékről, a tulajdonos választási jogáról, és az ezzel összefüggő, a mezőgazdasági igazgatási szerv általi kijelöléséről szóló rendelkezéseket. Az eljárásban nem kell megkeresni a helyi földbizottságot az állásfoglalásának beszerzése céljából.

(3) A föld tulajdonjogának a tulajdonos elismerésén alapuló elbirtoklással történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban a szerző félnek kell megkeresnie a mezőgazdasági igazgatási szervet a tulajdonszerzés jóváhagyása céljából. A mezőgazdasági igazgatási szerv az elbirtoklás feltételeit (ide értve a szerzés e törvény szerinti feltételeinek fennállását is) és azt vizsgálja, hogy az elbirtoklás nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését, és az elbirtoklás feltételei a valóságnak megfelelően fennállnak, azokat nem a tulajdonos, illetve a szerző fél, vagy mindkét fél erre irányuló szándékolt magatartása idézte elő.

(4) Ha az elbirtoklás bekövetkezésének megállapítása iránt a felek bírósághoz fordulnak, a szerző félnek a kereset benyújtását megelőzően be kell szereznie a mezőgazdasági igazgatási szerv igazolását arról, hogy a tulajdonszerzése e törvény szerinti feltételei fennállnak. Ez esetben a felek által benyújtott nyilatkozatok alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv azt vizsgálja, hogy a szerző személy szerzőképessége fennáll-e, az elbirtoklás nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését, és az elbirtoklás feltételei a valóságnak megfelelően fennállnak, azokat nem a tulajdonos, illetve a szerző fél vagy mindkét fél erre irányuló szándékolt magatartása idézte elő. Az e bekezdés szerinti kérelem alapján meghozott döntéséről a mezőgazdasági igazgatási szerv hatósági bizonyítványt állít ki.

(5)¹²² Osztatlan közös tulajdonban álló föld egy vagy több – az ingatlan egészét ki nem tevő – tulajdoni hányada – a jogcímes elbirtoklás kivételével – nem birtokolható el.

(6)¹²³ Az osztatlan közös tulajdonban álló föld egészének vagy – ha a Polgári Törvénykönyvről szóló [2013. évi V. törvény \(a továbbiakban: Ptk.\)](#) alapján az elbirtoklás nem kizárt – az osztatlan közös tulajdonban álló föld egy részének a tulajdonos elismerésén alapuló elbirtoklásának csak akkor van helye, ha az elbirtoklást az ingatlan valamennyi tulajdonosa elismeri.

33/A. §¹²⁴ Hatósági jóváhagyáshoz kötött szerződés hatósági jóváhagyás hiányában nem szolgálhat alapul jogcímes elbirtoklással történő tulajdonjog szerzéshez.

34. § (1) A föld tulajdonjogáról végintézkedéssel történő rendelkezés esetén – a hagyatéki eljárás keretében – a közjegyző küldi meg a végintézkedést a föld tulajdonjogának megszerzését illetően jóváhagyás céljából a mezőgazdasági igazgatási szervnek. A

föld tulajdonjogának végintézkedéssel történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban az eladó alatt az örökgyót, a vevő alatt az örököszt kell érteni.

(2) A föld tulajdonjogának végintézkedéssel történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban figyelmen kívül kell hagyni az elővásárlási jogról, az elővásárlásra jogosultakról, az elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, a jegyzékről, a tulajdonos választási jogáról, és az ezzel összefüggő, a mezőgazdasági igazgatási szerv általi kijelöléséről szóló rendelkezéseket. Az eljárásban nem kell megkeresni a helyi földbizottságot az állásfoglalásának beszerzése céljából.

(3)¹²⁵ A mezőgazdasági igazgatási szerv azt vizsgálja, hogy az örökös szerzőképessége fennáll-e, és a végintézkedés nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését. A mezőgazdasági igazgatási szerv a döntését közli a közjegyzővel is.

(4)¹²⁶ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv megtagadja az örökös javára a tulajdonszerzés jóváhagyását, és a föld törvény erejénél fogva az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerül, akkor az örököszt kártalanítás illeti meg. A kártalanítás összege az ingatlan értékbecslésében megállapított érték, melyből le kell vonni az államot mint örököszt terhelő hagyatéki tartozások összegét. Az értékbecslés elkészítéséről és a kártalanítás megfizetéséről a tulajdonosi joggyakorló gondoskodik a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szerv tulajdonosi joggyakorlásának ingatlan-nyilvántartási bejegyzését követő 60 napon belül.

(5)¹²⁷ A (4) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatóak, ha az állam tulajdonszerzése azért következett be, mert a törvényes örökös az örökséget visszautasította.

35. § (1) A végrehajtási, felszámolási, vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés vagy pályázat útján (a továbbiakban együtt: árverés) történő föld tulajdonjog szerzés esetén a végrehajtó, a felszámoló, illetve a pénzügyi gondnok megkeresésére az árverést a mezőgazdasági igazgatási szerv folytatja le az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint. A föld tulajdonjogának árveréssel történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban az eladó alatt az adóst, illetve felszámolás (önkormányzati adósságrendezési eljárás) alatt álló szervezetet, a vevő alatt az árverési vevőt kell érteni.

(2) Az árveréssel történő tulajdonszerzés jóváhagyására irányuló eljárásban a jegyzékről, a tulajdonos választási jogáról szóló rendelkezéseket kell figyelmen kívül hagyni. Az eljárásban nem kell megkeresni a helyi földbizottságot az állásfoglalásának beszerzése céljából.

(3)¹²⁸ Föld árverése esetén az elektronikus árverés szabályait nem lehet alkalmazni. Az (1) bekezdés szerinti eljárás során a föld árverésen kívüli eladásának és a végrehajtást kérő általi átvételének nincs helye. Az árverésen az vehet részt, aki a 18. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, legfeljebb 20 km-es távolságra vonatkozó feltételnek megfelel, a tulajdonszerzési képességét az azt megalapozó okiratokkal, az árverés helyszínén és időpontjában igazolja, valamint a 13–14. §-ban és a 15. §-ban foglalt esetekben a teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt nyilatkozatokat csatolja. Az elővásárlásra jogosult e jogát az árverésen gyakorolhatja azzal, hogy az elővásárlási jogosultságát bizonyító okiratokat, valamint az elővásárlásra jogosult által megjelölt elővásárlási jogosultsághoz kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat is csatolnia kell az árverés helyszínén és időpontjában személyesen vagy meghatalmazott útján.

(4) A mezőgazdasági igazgatási szerv azt vizsgálja, hogy az árverési vevő szerzőképessége, illetve az elővásárlásra jogosultként licitáló személy elővásárlási joga fennáll-e, és az árverési vétel nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését. Több, azonos ranghelyen álló elővásárlásra jogosult árverési vevő esetében a mezőgazdasági igazgatási szerv választása szerinti jogosult szerzi meg a föld tulajdonjogát.

(5) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a tulajdonszerzést jóváhagyja, a döntése meghozatalával egyidejűleg a 30. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint az árverési jegyzőkönyvet záradékolja, majd megküldi a végrehajtónak, illetve a felszámolónak. A mezőgazdasági igazgatási szerv az árverési jegyzőkönyv szerinti teljes vételárat átutalja a végrehajtónak, illetve a felszámolónak.

(6)¹²⁹ Felszámolási, vagy önkormányzati adósságrendezési eljárás esetében, ha a mezőgazdasági igazgatási szerv megtagadja az árverési vevő javára a tulajdonszerzés jóváhagyását, vagy az árverés sikertelen, a föld az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerül. A mezőgazdasági igazgatási szerv a jóváhagyás megtagadásáról szóló döntését, illetve az árverés sikertelenségéről felvett jegyzőkönyvet közli a földalapkezelő szervvel is. A földalapkezelő szerv a jogerős döntés, illetve az árverés sikertelenségéről felvett jegyzőkönyv közlését követő 60 napon belül köteles a becsértéket a felszámoló részére átutalni.

(7)¹³⁰ Végrehajtási eljárás esetében, ha a mezőgazdasági igazgatási szerv megtagadja az árverési vevő javára a tulajdonszerzés jóváhagyását, vagy az árverés sikertelen, az árverést lefolytató mezőgazdasági igazgatási szerv megkeresi a végrehajtót a bírósági végrehajtásról szóló törvény szerinti folyamatos árverési hirdetmény közzététele érdekében. Ha a föld tulajdonjogára vételi ajánlat érkezik, a végrehajtó árverés lefolytatása érdekében ismételt megkeresi a mezőgazdasági igazgatási szervet.

35/A. §¹³¹ (1) A földnek a 67/A. § alapján vételi jog érvényesítésével történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban az eladó alatt a tulajdonost, a vevő alatt a vételi jog jogosultját, adás-vételi szerződés alatt a vételi jogot érvényesítő nyilatkozatot kell érteni.

(2)¹³² A föld tulajdonjogának a 67/A. § alapján vételi jog érvényesítésével történő megszerzésének jóváhagyására irányuló eljárásban figyelmen kívül kell hagyni az elővásárlási jogról, az elővásárlásra jogosultakról, az elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, a jegyzékről, valamint a tulajdonos választási jogáról szóló rendelkezéseket. Az eljárásban nem kell megkeresni a helyi földbizottságot az állásfoglalásának beszerzése céljából.

9. Hatósági jóváhagyáshoz nem kötött tulajdonjog átruházásról szóló szerződések

36. § (1) Nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása

- a) az állam tulajdonszerzéséhez;
 - b) az állam, illetve az önkormányzat tulajdonában álló föld elidegenítéséhez;
 - c) a föld tulajdonjogának ajándékozás jogcímén történő átruházásához;
 - d) a közeli hozzátartozók közötti tulajdonjog átruházásához;
 - e)¹³³
 - f)¹³⁴ földnek gazdaságátadási szerződéssel történő átruházásához;
 - g)¹³⁵ a telekalakítás keretében történő tulajdonszerzéshez, ha egy vagy több, önálló helyrajzi számú földet érintő telekalakítás következtében a tulajdonosok tulajdoni hányadát képező földterület nagysága az ingatlan-nyilvántartásban a kiinduló állapot szerinti tulajdoni hányadból számítható területnagyságot nem haladja meg;
 - h) a 11. § (2) bekezdésében meghatározott tulajdonszerzéshez.
- (2) A mezőgazdasági igazgatási szerv kérelemre igazolást állít ki arról, hogy a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződés hatályosságához az e törvény előírásai alapján nem kell a jóváhagyása.

III. Fejezet

A HASZONÉLVEZETI JOG ÉS A HASZNÁLAT JOGÁNAK MEGSZERZÉSE

37. § (1)¹³⁶ Semmis a haszonélvezeti jog, illetve a használat jogának (a továbbiakban együtt: haszonélvezeti jog) szerződéssel vagy végintézkedéssel történő alapítása, kivéve, ha a szerződés vagy végintézkedés közeli hozzátartozó javára alapít ilyen jogot. A közeli hozzátartozók között szerződéssel vagy végintézkedéssel alapított haszonélvezeti jog esetében a II. Fejezetnek a tulajdonszerzésre vonatkozó rendelkezéseit az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A haszonélvezeti jogot legfeljebb 20 éves időtartamra lehet alapítani.

(3) A haszonélvezeti jog megszerzésének megengedett mértéke tekintetében a 10. § (2) és (4) bekezdésében, valamint a 16. §-ban foglaltakat azzal kell alkalmazni, hogy a tulajdonjog alatt a haszonélvezeti jogot kell érteni, és a megengedett mérték megállapítása során a haszonélvezeti jogot a szerző fél tulajdonában álló föld területnagyságának beszámításával kell figyelembe venni.

(4)¹³⁷ A haszonélvezeti jog alapításáról szóló szerződés, illetve végintézkedés érvényességéhez nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása.

(5)¹³⁸ A föld tulajdonjoga a haszonélvezeti jog fenntartásával csak közeli hozzátartozó javára ruházható át. E fejezet rendelkezéseit a föld tulajdonjogának a haszonélvezeti jog fenntartásával történő átruházása esetén a fenntartott haszonélvezeti jog vonatkozásában – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – nem kell alkalmazni.

IV. Fejezet

A FÖLD HASZNÁLATA, HASZNOSÍTÁSA

10. Általános szabályok

38. § (1)¹³⁹ A föld tulajdonosa, haszonélvezeti jog fennállása esetén a haszonélvező (e fejezetben a továbbiakban együtt: használatba adó) a föld használatát, hasznosítását az e törvényben meghatározott módon és mértékben az e törvényben meghatározott természetes személy, valamint jogi személy javára haszonbérlet, szivességi földhasználat, továbbá az (1a) bekezdésben meghatározott rekreációs célú földhasználat, valamint erdőnek minősülő föld esetében a [Fétv.](#)-ben meghatározott jogcímen engedheti át.

(1a)¹⁴⁰ A rekreációs célú földhasználati szerződés a települési önkormányzat, mint használatba adó, valamint a földművesnek nem minősülő belföldi természetes személy vagy tagállami állampolgár, illetve mezőgazdasági termelőszervezetnek nem minősülő civil szervezet, mint használó között létrejött olyan szerződés, melynek alapján a használó a települési önkormányzat tulajdonában álló, legfeljebb 1 hektár területnagyságú földet a saját, illetve az együttélő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használja, és szedi annak hasznait. A rekreációs célú földhasználati szerződés határozott időtartamra, legalább 1 gazdasági évre, és legfeljebb 5 évre köthető meg. Ha a rekreációs célú földhasználati szerződés alapján a használó a földhasználatért ellenszolgáltatással tartozik, a szerződés megszűnésére a haszonbérleti szerződés megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2)¹⁴¹ A haszonbérletre e törvény rendelkezései mellett a [Ptk.](#), valamint a [Fétv.](#) haszonbérletre vonatkozó szabályait is alkalmazni kell. E törvény rendelkezéseit nem kell alkalmazni, ha a haszonbérlet öröklés jogcímén lépett a jogelődje helyébe.

(3)¹⁴² A szivességi földhasználat tartalmára vonatkozó szabályokat a [Fétv.](#) állapítja meg azzal, hogy e földhasználatokra a 39–43. §-ban foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell.

(3a)¹⁴³ A földnek haszonbérlet, szivességi földhasználat, erdőgazdálkodási haszonbérlet jogcímen megszerzett használati jogosultsága azt eredetileg átengedő fél hozzájárulásával szivességi földhasználat jogcímen továbbengedhető olyan családi mezőgazdasági társaság részére, amelyben a továbbengedő fél tag. A továbbengedés nem érinti a használati jogosultság eredeti átengedőjével szemben fennálló kötelezettségeket.

(4)¹⁴⁴ A földek használatával összefüggő szolgalmi jog, haszonvételi jogok és a szomszédjogok gyakorlására a [Ptk.](#), valamint a [Fétv.](#) rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) A tanya lakó-, és gazdasági épület használatának – a földtől elválasztott – önálló átengedésére e törvény rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

39. § Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a föld használatának átengedéséről szóló szerződést a mezőgazdasági igazgatási szerv hagyja jóvá. A mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása a jogszabályban előírt egyéb érvényességi feltételeket és kellekeket nem pótolja, továbbá nem pótolja más hatóságok előzetes engedélyét, illetve jóváhagyását, amelyek a jogügylet létrejöttéhez vagy érvényességéhez ugyancsak szükségesek.

11. A földhasználati jogosultság megszerzése, illetve annak tilalma, és a megengedett mértéke

40. § (1)¹⁴⁵ A 38. § (1) bekezdésében meghatározott jogcímenen alapuló földhasználat jogát (e fejezetben a továbbiakban együtt: földhasználati jogosultság) – a (2)–(5) bekezdésben meghatározott esetek, továbbá a rekreációs célú földhasználati szerződés kivételével – földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg.

(2) Az erdőbirtokossági társulat a tagjai tulajdonában és hasznélvezetében álló erdőnek minősülő föld földhasználati jogosultságát megszerezheti.

(3) Haszonbérlet címén

a)¹⁴⁶ az agrárágazathoz tartozó szakképzési feladatot ellátó intézmény,

b) az agrárágazathoz tartozó felsőoktatási intézmény

az alapító okiratában vagy jogszabályban meghatározott, oktatási vagy tudományos kutatási alapfeladatát szolgáló föld használatát megszerezheti.

(4) Haszonbérlet címén a föld használatát a bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye oktatási, szociális, vagy gazdasági tevékenység végzése céljából megszerezheti.

(5) Tanya földhasználati jogosultságát földművesnek nem minősülő természetes személy, illetve mezőgazdasági termelőszervezetnek nem minősülő jogi személy – ide nem értve a 41. §-ban meghatározott jogi személyeket – is megszerezheti.

41. § Nem szerezheth földhasználati jogosultságot

a) olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet, amely nem minősül a nemzeti vagyronról szóló [2011. évi CXCVI. törvény](#) szerinti átlátható szervezetnek;

b) a nyilvánosan működő részvénytársaság.

42. § (1)¹⁴⁷ A földhasználati jogosultság megszerzésének feltétele – ide nem értve a 40. § (2)–(5) bekezdésében foglalt eseteket –, hogy a földhasználati jogosultságot szerző fél a földhasználati jogosultság átengedéséről szóló szerződésben (a továbbiakban együtt: földhasználati szerződés) vállalja, hogy a földhasználati szerződés fennállása alatt megfelel a 40. § (1)–(4) bekezdésében, valamint a 41. §-ban foglalt feltételeknek, a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja, és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének.

(2)¹⁴⁸ Az (1) bekezdés alkalmazásában nem minősül a használat átengedésének az, ha a földhasználati jogosultságot szerző fél

a) a föld használatát valamely érvényes jogcímen

aa) földművesnek minősülő közeli hozzátartozója,

ab) a legalább 25%-ban a tulajdonában, vagy a közeli hozzátartozójának legalább 25%-ban a tulajdonában álló mezőgazdasági termelőszervezet, vagy

ac) olyan családi mezőgazdasági társaság, amelyben tag javára engedi át,

b) társult erdőgazdálkodást folytat vagy az erdőnek minősülő földet erdőkezelésbe adja, vagy

c) vetőmagtermeléshez szükséges terület biztosítása céljából valamely érvényes jogcímen engedi át a használatot más személy részére.

(3) A földhasználati jogosultság további feltétele, hogy a szerző fél a földhasználati jogosultság átengedéséről szóló szerződésben, illetve teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglaltan nyilatkozzon arról, hogy nincs jogerősen megállapított és fennálló földhasználati díjtartozása.

(4) A pályakezdő gazdálkodónak az (1)–(3) bekezdésben meghatározottakon túl kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy

a) a földhasználati jogosultság megszerzésétől számított 1 éven belül a föld helye szerinti településen állandó bejelentett lakosként életvitelszerűen fog tartózkodni, vagy a földhasználati jogosultság megszerzésétől számított 1 éven belül a föld helye szerinti településen mezőgazdasági üzemközpontot létesít, és

b) mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet folytat.

(5) Újonnan alapított mezőgazdasági termelőszervezetnek az (1)–(3) bekezdésben meghatározottakon túl kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a földhasználati jogosultság megszerzésétől számított 1 éven belül a föld helye szerinti településen mezőgazdasági üzemközpontot létesít.

42/A. §¹⁴⁹ A szerző fél tekintetében a 42. §-ban jogosultsági feltételként előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat, valamint a szerző fél által megjelölt előhaszonbérleti jogosultsághoz kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat a földhasználati jogosultság átengedéséről szóló szerződésnek kell tartalmaznia.

43. § (1)¹⁵⁰ A földhasználati jogosultság megszerzésének megengedett mértékére – a (2)–(3) bekezdésben meghatározott eltérésekkel – a 16. § (2)–(5) és (8) bekezdésében foglaltak az irányadók.

(2) A birtokmaximum 1800 hektár terület nagyság mértékig meghaladható a mezőgazdasági termelőszervezet legalább 1 éve tagjának tulajdonában álló föld használatával.

(3) A különválással, kiválással létrejött mezőgazdasági termelőszervezet esetében – a létrejöttétől számított 5 évig – a megengedett birtokméretbe a jogelőd birtokában lévő összes föld terület nagyságát be kell számítani.

12. A haszonbérlet időtartama

44. § (1) A haszonbérleti szerződés határozott időtartamra, legalább 1 gazdasági évre, és – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – legfeljebb 20 évre köthető meg.

(2)¹⁵¹ Az erdőnek minősülő földre, illetve az engedélyezett erdőtelepítésre kijelölt földre a haszonbérleti szerződést az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben foglalt eltéréssel legfeljebb a termelési időszak (vágás érettségi kor) lejártát követő 10. év végéig lehet megkötöni.

13. Az előhaszonbérletre jogosultak sorrendje, és az előhaszonbérleti jog gyakorlása

45. § (1) Az erdőnek minősülő föld haszonbérbe adása esetén előhaszonbérleti jog illeti meg a volt haszonbérelő olyan földművest, illetve mezőgazdasági termelőszervezetet

a) aki helyben lakó szomszédnak, illetve amely helybeli illetőségű szomszédnak minősül,

b) aki helyben lakónak minősül, illetve amely helybeli illetőségűnek minősül, vagy

c)¹⁵² akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye, illetve akinek, vagy amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2)¹⁵³ Ha az erdőnek minősülő föld közös tulajdonban áll, a tulajdonostárs tulajdoni hányada egészének vagy egy részének megfelelő terület harmadik személy javára történő haszonbérbe adása esetén az (1) bekezdésben meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat követően előhaszonbérleti jog illeti meg a földműves tulajdonostársat.

46. § (1) Az erdőnek nem minősülő föld haszonbérbe adása esetén az alábbi sorrendben előhaszonbérleti jog illeti meg:

a)¹⁵⁴ a volt haszonbérelő olyan földművest, illetve mezőgazdasági termelőszervezetet, aki helyben lakónak minősül, illetve amely helybeli illetőségűnek minősül, vagy akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye, illetve akinek, vagy amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;

b) az olyan földművest, aki helyben lakó szomszédnak minősül;

c) az olyan földművest, aki helyben lakónak minősül;

d)¹⁵⁵ az olyan földművest, akinek az életvitelszerű lakáshasználata helye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;

e) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amely helybeli illetőségű szomszédnak minősül;

f) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amely helybeli illetőségűnek minősül;

g)¹⁵⁶ az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve olyan településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2)¹⁵⁷ A közös tulajdonban álló föld esetében a tulajdonostárs tulajdoni hányada egészének vagy egy részének megfelelő terület harmadik személy javára történő haszonbérbe adása esetén az (1) bekezdés b)–g) pontjában meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat – az előhaszonbérletre jogosultak sorrendjében – megelőzi a földműves tulajdonostárs.

(3)¹⁵⁸ Az (1) bekezdés a) pontjával megegyező ranghelyen illeti meg előhaszonbérleti jog

a)¹⁵⁹ az előhaszonbérleti joga gyakorlását megelőzően legalább 3 éve a föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra fekvő településen állattartó telepet üzemeltető helyben lakó földművest vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezetet, aki, illetve amely haszonbérletének a célja az állattartáshoz szükséges és azzal arányban álló takarmányszükséglet biztosítása és rendelkezik az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott állatsűrűséggel

aa) rétet, legelőt (gyep), vagy fásított terület művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén szarvasmarhafélék, ló, szamár, öszvér, juh, kecske vagy méh állatfajok vonatkozásában,

ab)¹⁶⁰ szántó művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén az aa) alpontban fel nem sorolt állatfajok, valamint szarvasmarha vonatkozásában, továbbá engedély vagy bejelentés alapján nyilvántartásba vett takarmány-vállalkozásnak minősül;

b)¹⁶¹ a szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén azt a helyben lakó földművest, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezetet, aki vagy amely számára a haszonbérlet célja oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel ellátott termék előállítás vagy ökológiai gazdálkodás folytatása;

c) kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén azt a helyben lakó földművest, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezetet, aki vagy amely számára a haszonbérlet célja kertészeti tevékenység folytatásához szükséges terület biztosítása;

d) szántó művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén azt a helyben lakó földművest, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezetet, aki vagy amely számára a haszonbérlet célja szaporítóanyag-előállításához szükséges terület biztosítása;

e)¹⁶² szántó, szőlő, gyümölcsös, kert művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén a föld területe legalább fele részének öntözhetőségét biztosító és a földdel alkotórész kapcsolatba kerülő öntözésfejlesztési beruházást végrehajtó földművest vagy mezőgazdasági termelőszervezetet, ha a haszonbérleti szerződés időtartamának legalább fele részében a végrehajtott öntözésfejlesztési beruházás a számvitelről szóló törvény rendelkezései szerint még értékkel bír.

(4)¹⁶³ Az (1) bekezdés b)–d) pontjában, valamint a (2)–(3) bekezdésben meghatározott földműves jogosulti csoportokon belül az előhaszonbérletre jogosultak sorrendje a következő:

- a) családi mezőgazdasági társaság tagja vagy őstermelők családi gazdaságának tagja,
- b) fiatal földműves,
- c) pályakezdő gazdálkodó.

(5)¹⁶⁴ Földre előhaszonbérleti jog szerződéssel nem alapítható. Az e rendelkezés megsértésével megkötött szerződés semmis.

47. § (1)¹⁶⁵ A 45. § (1) bekezdése, a 46. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 46. § (4) bekezdés szerinti volt haszonbérletnek az a természetes személy, illetve mezőgazdasági termelőszervezet minősül, aki, illetve amely a haszonbérleti szerződés tárgyát képező földet a haszonbérleti szerződés hatósági jóváhagyásának kezdeményezését közvetlenül megelőző legalább 3 éven keresztül haszonbérli vagy haszonbérletre, feltéve, hogy a haszonbérleti szerződés nem a felek egyoldalú felmondása vagy kölcsönös megállapodása miatt szűnt meg, illetve a föld kényszerhasznosításba adására sem került sor a haszonbérlet szerződés fennállásának időtartama alatt.

(1a)¹⁶⁶ Az (1) bekezdés alkalmazásában nem áll fenn a közvetlenül megelőző használat követelménye, ha a földhasználatot a haszonbérleti szerződés közlését megelőzően legalább egy gazdasági év időtartamban a föld tulajdonosa vagy haszonélvezője bejegyzett földhasználóként gyakorolta.

(1b)¹⁶⁷ A volt haszonbérlet a haszonbérleti jogviszonya jogszerű megszűnését követően is megilleti az előhaszonbérleti jog akkor, ha azt már a megelőző haszonbérleti jogviszonya idején is jogszerűen gyakorolta, de a joggyakorlása rajta kívül álló, neki fel nem róható okból nem vezetett eredményre. Az előhaszonbérleti jog a volt haszonbérlet ebben az esetben csak akkor illeti meg, ha az előhaszonbérleti jogát – amint a joggyakorlás akadálya megszűnik – haladéktalanul gyakorolja.

(2)¹⁶⁸ A földön volt részesművelőt, illetve a volt feles bérlet is a 45. § (1) bekezdése, a 46. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 46. § (4) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog illeti meg, ha az (1) és (1b) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak. A volt részesművelő, illetve a volt feles bérlet esetében az (1) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a legalább 3 éven keresztül haszonbérletre föld alatt az olyan földet kell érteni, amelyet a részesművelő, illetve a feles bérlet legalább 3 éven keresztül a részesművelési, illetve a feles bérleti szerződés alapján használt. A volt részesművelő, illetve a volt feles bérlet esetében az (1b) bekezdés alkalmazása során megelőző haszonbérleti jogviszony alatt a megelőző részesművelési, illetve feles bérleti jogviszonyt kell érteni.

(2a)¹⁶⁹ A földön az erdőről és az erdő védelméről szóló [1996. évi LIV. törvény 13. § \(4\) bekezdés a\) pontja](#) alapján, valamint az erdőről és az erdő védelméről szóló [1996. évi LIV. törvény](#) hatálybalépését megelőzően megkötött megbízási szerződés alapján a volt erdőgazdálkodót a 45. § (1) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog illeti meg, ha az (1) és (1b) bekezdésben, valamint a 45. § (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjában meghatározott feltételek fennállnak. A volt erdőgazdálkodó esetében az (1) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a legalább 3 éven keresztül haszonbérletre föld alatt az olyan földet kell érteni, amelyet az erdőgazdálkodó legalább 3 éven keresztül a megbízási szerződés alapján használt. A volt erdőgazdálkodó esetében az (1b) bekezdés alkalmazása során megelőző haszonbérleti jogviszony alatt a megelőző megbízási szerződéses jogviszonyt kell érteni.

(2b)¹⁷⁰ Az (1), a (2) vagy a (2a) bekezdés szerinti feltétel teljesülését a földhasználati nyilvántartás vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartás adatai szerint kell megállapítani. Olyan föld esetében, amely vonatkozásában a használatnak a földhasználati nyilvántartásban vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartásban történő feltüntetése nem lehetséges, a volt haszonbérlet alatt azt kell érteni, aki vagy amely szerződéssel igazolja, hogy az (1), a (2) vagy a (2a) bekezdés szerinti feltételnek megfelel.

(2c)¹⁷¹ Házastársi közös vagyon megszüntetése esetén a 3 évbe beszámít azon időtartam is, amely alatt a földet az előhaszonbérleti jogával élni kívánó természetes személy házastársa használta az (1)–(2a) bekezdésben foglaltaknak megfelelően.

(2d)¹⁷² Ha a volt haszonbérlet a föld használati jogosultságát gazdaságátadási szerződéssel szerezte, a 3 évbe beszámít azon időtartam is, amely alatt a földet a gazdaságátadó használta az (1)–(2a) bekezdésben foglaltaknak megfelelően.

(3) Az olyan föld haszonbérbe adása esetén, amely a 46. § (3) bekezdésben meghatározott művelési ágak mellett az ingatlan-nyilvántartásban más művelési ágban is nyilván van tartva, a 46. § (3) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog abban az esetben áll fenn, ha a 46. § (3) bekezdésében meghatározott művelési ágak valamelyikének, vagy mindegyikének a területnagysága meghaladja a más művelési ágú területnek vagy területeknek a nagyságát.

(4) Az állattartó telep működtetését igazolni kell. Az igazolás céljára szolgáló hatósági bizonyítványt az üzemeltető kérelmére az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv adja ki. A hatósági bizonyítványban a tényleges állattartást és a nyilvántartás szerinti állatlétszámot is igazolni kell.

(5)¹⁷³ Több föld egybefoglalt haszonbérlet ellenében történő haszonbérbe adására akkor kerülhet sor, ha azok egymással szomszédosak. Egybefoglalt haszonbérlet ellenében történő haszonbérbe adásra akkor is sor kerülhet, ha a földek bejegyzett földhasználója legalább három éve ugyanaz a személy és a földek azonos vagy szomszédos járás területén fekszenek.

(5a)¹⁷⁴ Több föld egybefoglalt haszonbérlet ellenében történő haszonbérbe adása esetén, a földműves tulajdonostársat a 46. § (2) bekezdése alapján megillető előhaszonbérleti jog csak akkor gyakorolható, ha ezen előhaszonbérleti jogosultság valamennyi érintett ingatlan vonatkozásában fennáll.

(6)¹⁷⁵ Az olyan föld haszonbérbe adása esetén, amely földrészleten belül erdőnek minősülő és erdőnek nem minősülő alrészlet is található, a 45. § szerinti előhaszonbérleti jog abban az esetben áll fenn, ha az erdőnek minősülő föld területnagysága meghaladja az erdőnek nem minősülő föld területnagyságát.

48. § (1)¹⁷⁶ Előhaszonbérleti jog nem áll fenn

- a) a közeli hozzátartozók közötti,
- b)¹⁷⁷ a föld használati jogosultságának gazdaságátadási szerződéssel történő átadásával megvalósuló,
- c) a mezőgazdasági termelőszervezet, mint földhasználó, és az annak legalább 25%-ban tulajdonos természetes személy tagja, illetve annak közeli hozzátartozója, továbbá legalább 3 éve foglalkoztatott alkalmazottja, mint használatba adó közötti,
- d) erdőnek minősülő föld haszonbérbe adása esetén az erdőbirtokossági társulat, mint földhasználó és annak tagja, mint használatba adó közötti,
- e) tanya haszonbérletére irányuló haszonbérlet esetén.

(2) Nem gyakorolhatja az előhaszonbérleti jogát az a mezőgazdasági termelőszervezet, amely csődeljárás, felszámolási eljárás vagy végelszámolási eljárás alatt áll.

49. § (1)¹⁷⁸ A föld haszonbérbe adása esetén a földre vonatkozó, és a haszonbérbeadó által elfogadott haszonbérleti ajánlatot egységes okiratba foglalt szerződésbe (a továbbiakban: haszonbérleti szerződés) kell foglalni, és azt a haszonbérbeadónak vagy a haszonbérletlőnek – az (1c) bekezdésben foglalt kivétellel – a felek aláírásától számított 8 napon belül a mezőgazdasági igazgatási szerv részére meg kell küldeni jóváhagyás céljából.

(1a)¹⁷⁹ Ha az 51. § (1) bekezdése szerinti előzetes vizsgálat eredményeként a mezőgazdasági igazgatási szerv megállapítja a szerződés közzétételre való alkalmasságát, – a 48. § (1) bekezdésében foglalt esetek kivételével – hivatalból elrendeli a szerződés közzétételét. A közzétételre való alkalmasság megállapítása nem jelenti a haszonbérleti szerződés hatósági jóváhagyását.

(1b)¹⁸⁰ A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1a) bekezdés szerinti döntését közli a haszonbérbeadóval, a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérletlővel, valamint a haszonbérleti szerződést megküldi a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjének. A jegyző – az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint – hirdetményi úton közli a haszonbérleti szerződést az e törvényen, valamint más törvényen alapuló előhaszonbérleti jog jogosultjaival.

(1c)¹⁸¹ Ha a haszonbérleti szerződés nem tartozik a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyásához kötött szerződések közé, a haszonbérleti szerződést a haszonbérbeadónak a felek aláírásától számított 8 napon belül a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője részére kell megküldeni. A jegyző – az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint – hirdetményi úton közli a haszonbérleti szerződést az e törvényen, valamint más törvényen vagy a megállapodáson alapuló előhaszonbérleti jog jogosultjaival.

(2)¹⁸² A haszonbérleti szerződés hirdetményi úton történő közzélése a kormányzati portálon történő közzététellel valósul meg azzal, hogy a haszonbérleti szerződésben felismerhetetlenné kell tenni a haszonbérbeadó és a haszonbérletlő nevén, lakcímén vagy értesítési címén, valamint állampolgárságán kívül valamennyi természetes személyazonosító adatot. A haszonbérleti szerződés tájékoztató jelleggel a föld fekvése szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatala hirdetőtábláján is kifüggeszhető az elektronikus közzététellel megegyező időtartamra.

(3)¹⁸³ Az előhaszonbérleti jog jogosultja 15 napos jogvesztő határidőn belül tehet a haszonbérleti szerződésre elfogadó, vagy az előhaszonbérleti jogáról lemondó jognyilatkozatot. A nyilatkozattételi határidő a haszonbérleti szerződésnek a kormányzati portálon történő közzétételét követő napon kezdődik. Az előhaszonbérleti jogról való lemondásnak kell tekinteni, ha az előhaszonbérletre jogosult az e bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik.

(4)¹⁸⁴ Az elfogadó jognyilatkozatot legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Az elfogadó jognyilatkozatban meg kell jelölni az előhaszonbérleti jogosultság jogalapját, továbbá, ha az előhaszonbérleti jog törvényen alapul, akkor az elfogadó jognyilatkozatban azt is meg kell jelölni, hogy az előhaszonbérletre jogosult mely törvényen és az ott meghatározott sorrend melyik ranghelyén gyakorolja az előhaszonbérleti jogát. Az elfogadó jognyilatkozatnak tartalmaznia kell a 42. §-ban foglalt jogosultsági feltételként előírt nyilatkozatokat, valamint az előhaszonbérletre jogosult által megjelölt előhaszonbérleti ranghelyhez kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat. Az elfogadó jognyilatkozathoz csatolni kell az előhaszonbérleti jogosultságot bizonyító okiratokat is, kivéve hatósági jóváhagyáshoz kötött ügylet esetén azt, amelyet jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartás tartalmaz. A 46. § (3) bekezdésében meghatározott előhaszonbérletre jogosultak esetében az elfogadó jognyilatkozatnak tartalmaznia kell azt is, hogy a 46. § (3) bekezdés melyik pontjában (alpontjában) meghatározott célból gyakorolják az előhaszonbérleti jogukat.

(4a)¹⁸⁵ A más törvény alapján előhaszonbérletre jogosult is a (3) bekezdés szerinti határidőn belül és e §-ban foglaltak szerint tehet elfogadó jognyilatkozatot.

(5) A haszonbérbeadót az olyan elfogadó jognyilatkozat köti, amelyet az előhaszonbérletre jogosult határidőn belül tesz meg, és a jognyilatkozatában a haszonbérleti szerződést magára nézve teljes körűen elfogadja.

(6) A (3) és (4) bekezdésben foglaltak megsértése esetén az előhaszonbérleti jognyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mintha az előhaszonbérleti jogát az arra jogosult nem gyakorolta volna.

(7)¹⁸⁶ Az előhaszonbérleti jog jogosultja az elfogadó jognyilatkozatát a nyilatkozattételre nyitva álló határidő lejártáig a jegyzőhöz intézett jognyilatkozatával vonhatja vissza. A visszavonó jognyilatkozat megtételére az elfogadó jognyilatkozat megtételének szabályait kell megfelelően alkalmazni.

50. § (1)¹⁸⁷ A jegyző a nyilatkozattételre nyitva álló határidő leteltét követő 8 napon belül a beérkezett jognyilatkozatokról iratjegyzéket készít, és azt a haszonbérleti szerződés eredeti példányával, valamint a jognyilatkozatokkal és a kormányzati portált

működtető szervezet által a közzétételről és a levételről küldött igazolással együtt megküldi

a) a 49. § (1a) bekezdésében foglalt esetben a mezőgazdasági igazgatási szerv részére;

b) a 49. § (1c) bekezdésében foglalt esetben a haszonbérbeadó részére.

(2)¹⁸⁸ Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelő helyébe az előhaszonbérletre jogosult az elfogadó jognyilatkozatának a haszonbérbeadóval történt közzéte napján lép be. Több előhaszonbérletre jogosult elfogadó jognyilatkozata esetén a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelő helyébe a sorrendben előrébb álló előhaszonbérletre jogosult, több, azonos ranghelyen álló előhaszonbérletre jogosult esetén pedig a haszonbérbeadó választása szerinti előhaszonbérletre jogosult lép.

14. A haszonbérleti szerződés hatósági jóváhagyása

51. §¹⁸⁹ (1) A mezőgazdasági igazgatási szerv a részére jóváhagyás céljából megküldött okiratok közül a haszonbérleti szerződést kizárólag annak tartalma és alaki kellékei alapján – először az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából vizsgálja meg, illetve ellenőrzi. A mezőgazdasági igazgatási szerv az okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül döntést hoz a haszonbérleti szerződés jóváhagyásának a megtagadásáról, vagy – a 48. § (1) bekezdésében foglalt esetek kivételével – végzésben megállapítja a szerződés közzétételre való alkalmasságát és elrendeli a szerződés közzétételét.

(2) A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1) bekezdés szerinti előzetes vizsgálat alapján megtagadja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását, ha megállapítja, hogy

a) a haszonbérleti szerződés a jogszabályi előírások megsértése miatt létre nem jött szerződésnek, vagy semmis szerződésnek minősül,

b) a haszonbérleti szerződés nem tartalmazza a haszonbérelőnek a 42. §-ban előírt tartalmú nyilatkozatait,

c)¹⁹⁰ a haszonbérleti szerződésben a haszonbérelő által tett nyilatkozatból nem állapítható meg egyértelműen az előhaszonbérleti jogosultság jogalapja, vagy az, hogy az előhaszonbérleti jog mely törvényen alapul, az előhaszonbérleti jogosultságot bizonyító okiratokat nem csatolták, illetve az előhaszonbérleti jog nem a megjelölt törvényen vagy a törvényben meghatározott sorrend szerinti ranghelyen alapul, a haszonbérleti szerződés a haszonbérelő által megjelölt előhaszonbérleti ranghelyhez kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat nem tartalmazza, vagy

d) a haszonbérbeadó a föld haszonélvezője, aki nem igazolta, hogy a tulajdonos részére a haszonbérleti jog gyakorlásának lehetőségét felajánlotta.

(3)¹⁹¹ A mezőgazdasági igazgatási szerv az 50. § (1) bekezdése szerinti okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül dönt a haszonbérleti szerződés jóváhagyásának a megtagadásáról, ha megállapítja, hogy a (2) bekezdés alapján a haszonbérleti szerződés jóváhagyása megtagadásának lett volna helye.

(3a)¹⁹² A mezőgazdasági igazgatási szerv az 50. § (1) bekezdése szerinti okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül dönt a szerződés ismételt közzétételének elrendeléséről, ha a jegyző által megküldött okiratok alapján megállapítja az előhaszonbérleti jog gyakorlására vonatkozó eljárési szabályok megsértését.

(4) A mezőgazdasági igazgatási szerv a részére a jegyző által megküldött okiratok közül az elfogadó jognyilatkozatokat először – kizárólag azok tartalma és alaki kellékei alapján – az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából vizsgálja meg, illetve ellenőrzi.

(5) A mezőgazdasági igazgatási szerv úgy tekinti, hogy a jogosult előhaszonbérleti jogát nem gyakorolta, ha megállapítja, hogy az elfogadó jognyilatkozat

a) az alakszerűségi előírásoknak nem felel meg,

b) nem az előhaszonbérletre jogosulttól származik,

c)¹⁹³ az előhaszonbérletre jogosulttól származik, de nem állapítható meg belőle az előhaszonbérleti jogosultság jogalapja, vagy az, hogy az előhaszonbérleti jog mely törvényen alapul, az előhaszonbérleti jogosultságot bizonyító okiratok nem kerültek csatolásra, illetve az előhaszonbérleti jog nem a megjelölt törvényen vagy a törvényben meghatározott sorrend szerinti ranghelyen alapul, az előhaszonbérletre jogosult által megjelölt előhaszonbérleti ranghelyhez kapcsolódóan törvény által előírt kötelezettségvállalásokat és nyilatkozatokat nem tartalmazza vagy

d) az előhaszonbérletre jogosulttól származik, de nem tartalmazza az előhaszonbérletre jogosultnak a 42. §-ban előírt tartalmú nyilatkozatait.

(6)¹⁹⁴ Ha a (3) bekezdés alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv nem tagadja meg a haszonbérleti szerződés jóváhagyását vagy a (3a) bekezdés alapján nem rendeli el a szerződés ismételt közzétételét, és előhaszonbérletre jogosult nyújtott be elfogadó jognyilatkozatot, a mezőgazdasági igazgatási szerv – a (7) bekezdésben meghatározott eset kivételével – a szerződés szerinti haszonbérlelőt és az előhaszonbérletre jogosultakat a törvény által meghatározott sorrend alapján rangsorolja, és arról jegyzéket készít.

(7) A mezőgazdasági igazgatási szerv nem készít jegyzéket, ha megállapítja, hogy a hirdetményi úton közölt haszonbérleti szerződéshez

a) kizárólag határidőn túl érkezett a jegyzőhöz elfogadó jognyilatkozat, vagy

b) a határidőn belül beérkezett valamennyi elfogadó jognyilatkozat hiányos, vagy valótlan tartalmú, és ezáltal egyik sem vehető figyelembe a (3) bekezdés értelmében.

(8) Az erdőnek minősülő földre vonatkozó haszonbérleti szerződés esetén a (6) és (7) bekezdésben meghatározott esetben az eljáró hatóság vizsgálja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvényben](#) meghatározott feltételek fennállását.

52. § (1) A mezőgazdasági igazgatási szerv az e fejezetben meghatározott vizsgálatát köteles azonos szempontok szerint, a jegyzékben szereplő összes előhaszonbérletre jogosult, és a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlet vonatkozásában elvégezni.

(2) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a vizsgálata alapján a jegyzék szerinti első helyi előhaszonbérletre jogosult(ak) esetében nem járulna hozzá a haszonbérleti szerződés jóváhagyásához, a jegyzék szerinti rangsorban következő előhaszonbérletre jogosultak tekintetében is el kell végeznie a vizsgálatot. Ezt mindaddig folytatnia kell, amíg meg nem állapítja, hogy

a) a jegyzék szerinti rangsor alapján valamely soron következő előhaszonbérletre jogosult esetében támogatja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását;

b) egyik előhaszonbérletre jogosult esetében sem támogatja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását, és ezért a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlettel támogatja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását;

c) egyik előhaszonbérletre jogosulttal és a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlettel sem támogatja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását.

53. § (1)¹⁹⁵ A mezőgazdasági igazgatási szerv – az 51. § (3) bekezdésében meghatározott eseteken túl – a haszonbérleti szerződés jóváhagyását megtagadja ha

a)¹⁹⁶ utóbb megállapítja, hogy az 51. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a haszonbérleti szerződés jóváhagyása megtagadásának lett volna helye;

b) a haszonbérleti szerződés alkalmas a vonatkozó jogszabályi korlátozások megkerülésére;

c) a haszonbérleti szerződés alapján a felek tényleges akarata föld tulajdonjogának átruházására irányul és a haszonbérleti szerződés alkalmas arra, hogy a vonatkozó tilalmat vagy korlátozást vele megkerüljék;

d) a jegyzék szerinti rangsor alapján az első helyen álló előhaszonbérletre jogosult(ak), illetve a soron következő előhaszonbérletre jogosult(ak), vagy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlet

da)¹⁹⁷ nem alkalmas a haszonbérleti szerződésben meghatározott kötelezettségvállalások teljesítésére,

db) olyan jogi helyzetet nyer, amelynek révén a jövőben az előhaszonbérleti jogát visszaélészerűen gyakorolhatja, vagy

dc)¹⁹⁸ birtokában álló föld jogellenes más célú hasznosítása, vagy a hasznosítási kötelezettség megsértése miatt az ingatlanügyi hatóság – a haszonbérleti szerződés közlését megelőző 5 éven belül – véglegesen földvédelmi bírságot szabott ki;¹⁹⁹

e) a jegyzék szerinti rangsor alapján az első helyen álló előhaszonbérletre jogosult(ak)nak, illetve a soron következő előhaszonbérletre jogosult(ak)nak, vagy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérletnek jogerősen megállapított földhasználati díjtartozása áll fenn;

f)²⁰⁰ az erdőnek minősülő föld haszonbérbe adása esetén a szerződés nem felel meg az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvényben](#) meghatározott feltételeknek.

g)²⁰¹ a haszonbérleti szerződés szerinti ellenszolgáltatás (a továbbiakban: haszonbér) vagy a haszonbérleti szerződésben szereplő egyéb ellenszolgáltatásra irányuló rendelkezés értéke aránytalan.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl, a mezőgazdasági igazgatási szerv megtagadhatja a haszonbérleti szerződés jóváhagyását, különösen, ha

a)²⁰²

b) a jegyzék szerinti rangsor alapján az első helyen álló előhaszonbérletre jogosult(ak), illetve a soron következő előhaszonbérletre jogosult(ak), vagy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlet – a haszonbérleti szerződés közlését megelőző 5 éven belül – a birtokában álló föld 25 százalékának megfelelő földterületen a földhasznosítási kötelezettségének termelés folytatása nélkül tett eleget.

(2a)²⁰³ Az (1) bekezdés g) pontjának alkalmazása során a haszonbér értékét aránytalanak kell tekinteni, ha az érintett föld nem rendelkezik olyan előnyös tulajdonságokkal, amelyek a helyben szokásos haszonbér mértékétől való eltérést indokolják. Előnyös tulajdonságként lehet figyelembe venni a föld fekvését, a föld minőségét (aranykorona értékét), öntözhetőségét, művelhetőségét, közútról való megközelíthetőségét, azonban nem lehet figyelembe venni bizonytalan, jövőbeni eseményeket, és legalább részben a haszonbérlet elhatározásától, kockázatvállalásától függő körülményeket. Az átlagos haszonbértől való eltérés esetén annak okát a szerződésben igazolni kell. A haszonbérleti szerződés jóváhagyása iránti eljárás során a mezőgazdasági igazgatási szerv felhívására a haszonbérbe adó köteles bizonyítani a haszonbér értékének arányosságát.

(2b)²⁰⁴ A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara nyilatkozatot tehet a mezőgazdasági igazgatási szerv felé annak eljárása során a (2a) bekezdés szerinti feltételek fennállásával kapcsolatban. Nyilatkozattétel esetében a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamarát az eljárásában az ügyfél jogállása, a mezőgazdasági igazgatási szerv haszonbérleti szerződést jóváhagyó vagy megtagadó határozata elleni közigazgatási per vonatkozásában pedig keresetindítási jog illeti meg.

(3) A (2) bekezdés b) pontjában foglalt területi mérték megállapításánál – a 4. §-ban foglaltaktól eltérően – az előhaszonbérletre jogosult(ak), vagy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlet birtokában föld(ek)nek csak az 5. § 17. pontjában meghatározott művelési ágban nyilvántartott területét lehet figyelembe venni.

53/A. §²⁰⁵ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a szerződés szerinti haszonbérlet és a vele azonos ranghelyen álló előhaszonbérletre jogosult javára egyaránt hozhatna jóváhagyó döntést, a mezőgazdasági igazgatási szerv a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérlettel hagyja jóvá a szerződést.

54. § (1) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a vizsgálata alapján több, azonos ranghelyen álló előhaszonbérletre jogosult javára hozhatna jóváhagyó döntést, akkor ezen előhaszonbérletre jogosultak közül a haszonbérbeadó, illetve a (3) bekezdésben

meghatározott esetben a mezőgazdasági igazgatási szerv választása szerinti jogosultat jelöli ki arra, hogy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelő helyébe lépjen.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben – a jegyző által megküldött okiratok beérkezése napját követő naptól számított 30 napon belül – a mezőgazdasági igazgatási szerv a haszonbérbeadót – a (3) bekezdésben foglalt következményekre való figyelemfelhívással egyidejűleg – 15 napos határidővel felhívja a választási jogának gyakorlására. A haszonbérbeadónak teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalnia a nyilatkozatát arról, hogy a több, azonos ranghelyen álló előhaszonbérletre jogosultak közül melyik jogosulttal kíván szerződni.

(3) Ha a haszonbérbeadó a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, és e határidőn belül a határidő – legfeljebb 15 nappal történő – meghosszabbítását sem kéri, a több, azonos ranghelyen álló előhaszonbérletre jogosultak közül – a (2) bekezdésben meghatározott határidő lejártát követő naptól számított 5 napon belül – a mezőgazdasági igazgatási szerv jelöli ki azt az előhaszonbérletre jogosultat, aki vagy amely a haszonbérelő helyébe lép.

55. § (1) Ha az 53. §-ban foglaltak nem állnak fenn, és a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyja a haszonbérleti szerződést a jegyzék szerinti sorrend alapján első helyen álló vagy az 54. § szerint kijelölt előhaszonbérletre jogosulttal, akkor a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelő helyébe az előhaszonbérletre jogosult lép be. A jóváhagyásról a mezőgazdasági igazgatási szerv – a jegyző által megküldött okiratok beérkezése napját követő naptól számított 60 napon belül – önálló határozatot hoz, és ezzel egyidejűleg a haszonbérleti szerződést záradékkal látja el. A haszonbérleti szerződést jóváhagyó záradéknak tartalmaznia kell:

- a) azt a tény, hogy a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelő helyébe az előhaszonbérletre jogosult lép;
- b) az a) pont szerinti előhaszonbérletre jogosult természetes személyazonosító adatait és az állampolgárságát;
- c) a jóváhagyásról szóló határozat számát;
- d) a mezőgazdasági igazgatási szerv részéről a jogosult aláírását;
- e) a záradékolás dátumát és a mezőgazdasági igazgatási szerv bélyegzőjét.

(2)²⁰⁶ Ha az 53. §-ban foglaltak nem állnak fenn, és a mezőgazdasági igazgatási szerv a haszonbérbeadó és a haszonbérelő között létrejött haszonbérleti szerződést az 51. § (6) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt esetek fennállása alapján jóváhagyja, az (1) bekezdésben meghatározottak szerint jár el, azzal, hogy záradék nem tartalmazza az (1) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat.

(3) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv az 53. §-ban foglaltak alapján a haszonbérleti szerződés jóváhagyását megtagadja, erről a jegyző által megküldött okiratok beérkezése napját követő naptól számított 60 napon belül döntést hoz.

(4) A mezőgazdasági igazgatási szerv az (1)–(3) bekezdésben meghatározott döntését közli a haszonbérbeadóval, a haszonbérleti szerződés szerinti haszonbérelővel, valamint azokkal az előhaszonbérletre jogosultakkal, akik a haszonbérleti szerződésre elfogadó jognyilatkozatot tettek.

(5)²⁰⁷

15. Hatósági jóváhagyása a haszonbérleti szerződésnek nem minősülő földhasználati szerződésnek, a haszonbérleti szerződés módosításának, valamint az olyan haszonbérleti szerződésnek, melynek létesítése során nem áll fenn előhaszonbérleti jog

56. § (1) A hatósági jóváhagyáshoz kötött, haszonbérletnek nem minősülő földhasználati szerződés esetén az 52–55. §-ban foglaltakat a (2)–(4) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A földhasználati szerződést – annak aláírásától számított 8 napon belül – a földhasználati jogosultságot szerző félnek a mezőgazdasági igazgatási szerv részére kell megküldeni jóváhagyás céljából.

(3) A földhasználati szerződés jóváhagyása, illetve megtagadása során figyelmen kívül kell hagyni az előhaszonbérleti jogról, az előhaszonbérletre jogosultakról, az előhaszonbérletre jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, a jegyzékről, a tulajdonos választási jogáról, és az ezzel összefüggő, a mezőgazdasági igazgatási szerv általi kijelöléséről szóló rendelkezéseket.

(4)²⁰⁸ Több földhasználatának valamely földhasználati jogcímen történő átengedéséről szóló szerződést akkor lehet jóváhagyni, ha azok egymással szomszédosak, vagy a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett földhasználatja ugyanaz a személy.

57. § Ebben az alcímben foglaltakat kell alkalmazni az olyan haszonbérleti szerződés esetén is, melynek létesítése során előhaszonbérleti jog nem áll fenn.

58. § (1)²⁰⁹ A haszonbérleti szerződés módosítása esetén ebben az alcímben foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a módosítással a szerződés időtartama kerül meghosszabbításra, illetve ha a módosítás a haszonbér mértékének a csökkentésére irányul. A szerződés meghosszabbított időtartama nem lépheti túl a 44. §-ban meghatározott maximális időtartamot. Nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása a haszonbér mértékének csökkentésére irányuló módosításra, ha a csökkentésre a bíróság ítélete alapján kerül sor.

(1a)²¹⁰ A haszonbér mértékének csökkentése esetén – a bíróság ítélete alapján történő csökkentés kivételével – igazolni kell a piaci körülmények lényeges megváltozását.

(2) A haszonbérleti szerződésnek az (1) bekezdésben meghatározott tartalmú módosításáról szóló szerződést, vagy a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt haszonbérleti szerződést (a továbbiakban együtt: módosított szerződés) – annak aláírásától számított 8 napon belül – a haszonbérelőnek kell a mezőgazdasági igazgatási szerv részére megküldeni jóváhagyás céljából.

(3) A mezőgazdasági igazgatási szerv a módosított szerződés jóváhagyásáról, vagy annak megtagadásáról – a módosított szerződés beérkezésétől számított – 30 napon belül határoz.

(3a)²¹¹ A haszonbérlet időtartama meghosszabbítása esetén a mezőgazdasági igazgatási szerv kizárólag azt vizsgálja, hogy a szerződés meghosszabbított időtartama megfelel-e a 44. §-ban meghatározott követelményeknek.

(3b)²¹² A haszonbér mértékének csökkentése esetén a mezőgazdasági igazgatási szerv kizárólag az újonnan megállapított haszonbérleti díj mértékének jogszabályi megfelelőségét vizsgálja.

(4) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem dönt, illetve a határidő meghosszabbításáról a szerződő feleket nem értesíti, módosított szerződés jóváhagyását a (3) bekezdésben meghatározott határidő lejártát követő napon jóváhagyottnak kell tekinteni. Ez esetben a haszonbérelő kérelmére a módosított szerződést a mezőgazdasági igazgatási szerv az 55. § (2) bekezdése szerinti záradékkal köteles ellátni.

(5) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül megtagadja a módosított szerződés jóváhagyását, az erről szóló döntésében rendelkezik arról, hogy a feleknek a módosított szerződés jóváhagyása érdekében mely hatánapig, milyen rendelkezéseket, mely jogszabályi előírás alapján kell megváltoztatniuk. Az e bekezdés szerinti döntésnek figyelmeztetést kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy a határidő eredménytelen lejárta esetén a haszonbérleti szerződés a szerződő felek között létrejött eredeti szerződés szerinti tartalommal marad fenn.

16. Hatósági jóváhagyáshoz nem kötött földhasználati szerződések

59. § (1) Nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása

a) az állam, illetve az önkormányzat tulajdonában álló föld földhasználati jogosultságának az átengedéséhez;

b) a tulajdonostársak közötti használati megosztáshoz;

c)²¹³ ha a földhasználó közeli hozzátartozója a használatba adó;

d)²¹⁴ a föld használati jogosultságának gazdaságátadási szerződéssel történő átadásával megvalósuló földhasználati szerződéshez;

e)²¹⁵ a mezőgazdasági termelőszerkezet, mint földhasználó, és az annak legalább 25%-ban tulajdonos természetes személy tagja, illetve annak közeli hozzátartozója, továbbá legalább 3 éve foglalkoztatott alkalmazottja, mint használatba adó közötti földhasználati szerződéshez;

f) a 40. § (2)–(4) bekezdésben meghatározott földhasználati szerződéshez;

g) tanya földhasználati jogosultságának az átengedéséhez.

(2) A mezőgazdasági igazgatási szerv kérelemre igazolást állít ki arról, hogy a földhasználati jogosultság megszerzéséről szóló szerződés hatályosságához az e törvény előírásai alapján nem kell a jóváhagyása.

(3)²¹⁶ Ha a mentesség az (1) bekezdés g) pontján alapul és a szerződés tárgyát képező földrészlet az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként nem szerepel, az ingatlan-nyilvántartási adatokból pedig nem állapítható meg egyértelműen az ingatlanon lévő épületek rendeltetése, akkor a kérelemhez csatolni kell az épületek rendeltetésének igazolására alkalmas dokumentumot.

V. Fejezet

A SZERZÉSI KORLÁTOZÁSOK HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE ÉS A KÉNYSZERHASZNOSÍTÁS

60. § (1) Semmis a föld tulajdonjogának, illetve a földhasználati jogosultság megszerzésére irányuló olyan szerződés, amely az e törvénnyel megállapított szerzési korlátozásba, tilalomba ütközik.

(2) A föld tulajdonjogának, illetve a földhasználati jogosultság megszerzésére irányuló szerződés vagy szerződési kikötés semmisségének megállapítása iránt az ügyész pert indíthat.

(3) A föld tulajdonjogának, illetve a földhasználati jogosultság megszerzésére irányuló szerződés vagy szerződési kikötés semmissége esetén az egész szerződés érvénytelen. Ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a felek az említett szerződéssel vagy szerződési kikötéssel a tulajdonjog, illetve a földhasználati jogosultság megszerzésének hatályát kötötték valamely feltétel, illetve jövőbeli időpont bekövetkezéséhez vagy egyikük, illetve harmadik személy jognyilatkozatához.

61. §²¹⁷ Ha hatósági jóváhagyáshoz nem kötött szerződés alapján kéri a tulajdonjognak, valamint a haszonélvezeti jognak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését, illetve a földhasználatnak a földhasználati nyilvántartásba vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartásba vételét, és a szerződés az e törvény szerinti szerzési korlátozásokba, tilalomba ütközik, az ingatlanügyi hatóság vagy az erdészeti hatóság az okirat nyilvánvaló érvénytelensége esetére irányadó szabályok szerint jár el.

62. § (1)²¹⁸ Az e törvényben meghatározott szerzési feltételek, illetve korlátozások, vállalások és tilalmak betartását a mezőgazdasági igazgatási szerv ellenőrzi.

(2)²¹⁹ Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv az ellenőrzése során megállapítja, hogy a tulajdonos, illetve a földhasználó

a)²²⁰ nem tartotta be a szerzéshez vállalt kötelezettségeket vagy a szerzéshez szükséges feltétellel nem rendelkezik

b) a szerzés feltételeként az e törvényben előírt meghatározott célú földhasználatról, tevékenységtől tartósan eltért,

c) földműves, illetve mezőgazdasági termelőszerkezeti minősége bármely okból megszűnt, vagy

d)²²¹ nem teljesítette a [Fétv. 18/A–18/C. §-ában](#) és [55/A–55/C. §-ában](#) meghatározott kötelezettségeit

figyelmeztetésben részesíti, egyidejűleg felhívja a figyelmét a jogszabálysértésre, és határidő megállapításával a figyelmeztetést tartalmazó döntésben felszólítja a jogszerű állapot helyreállítására.

(3) Nem állapítható meg a (2) bekezdés a) és b) pontjában foglalt jogsértés, ha a föld kisajátítást pótló adás-vételre kerül sor, vagy a tulajdonos egészségi állapota oly mértékben megromlott, vagy az életkörülményeiben olyan tartós változás következett be, amely az e törvényből eredő kötelezettségeinek teljesítését akadályozza.

(4) A mezőgazdasági igazgatási szerv a (2) és (3) bekezdésben foglaltak szerint jár el akkor is, ha megállapítja, hogy a szerződés jóváhagyásának megtagadása esetén a tulajdonjogot átruházó, vagy a használatba adó személy a 13. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a föld használatáról, hasznosításáról nem gondoskodik.

(5)²²² Az elővásárlási vagy előhaszonbérleti jog gyakorlásával összefüggésben vállalt kötelezettséget teljesítettnek kell tekinteni, ha az a használatnak a 13. § (2) bekezdése, a 42. § (2) bekezdése szerinti átengedése útján valósul meg.

63. § (1)²²³ Ha a 62. § (2) és (4) bekezdésében meghatározott személy (ezen alcímben a továbbiakban együtt: kötelezett) határidőben nem tesz eleget a 62. § (2) bekezdésében foglalt figyelmeztetésnek, a mezőgazdasági igazgatási szerv a kötelezettel szemben a (2) bekezdésben megállapított mértékű bírságot szab ki. A bírság megfizetése alól felmentés nem adható, illetve fizetési kedvezmény nem nyújtható.

(2) A bírság a föld szerzésekori aranykorona-értéke húszezerszeres szorzatának megfelelő forintösszeg.

(2a)²²⁴ Erdő művelési ágú ingatlan esetén a bírság az ingatlan hektárban kifejezett térmértéke egymilliószoros szorzatának megfelelő forintösszeg.

(3) A bírság ismételten kiszabható mindaddig, amíg a jogsértő állapot fennáll.

64. §²²⁵ (1)²²⁶ Ha a 63. §-ban foglalt bírság kiszabása ellenére a kötelezett 6 hónap elteltével sem állítja helyre a jogszerű állapotot, és a 67/A. §-ban meghatározott intézkedések alkalmazásának bármely okból nincs helye, vagy azok nem vezettek eredményre, a mezőgazdasági igazgatási szerv – az erdőnek minősülő föld, valamint a (4) bekezdésben foglaltak kivételével – a 65. §-ban meghatározottak szerint intézkedhet a föld kényszerhasznosításba adásáról.

(2) Az (1) bekezdésében megállapított időtartam kezdetét attól a naptól kell számítani, amely napon a kötelezettel szemben a bírság kiszabásáról szóló határozat véglegessé vált.

(3) A föld kényszerhasznosításba adásáról szóló intézkedés megtételének nem akadálya az, hogy a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének egyébként eleget tett, feltéve, hogy az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak.

(4)²²⁷ Ha a kötelezett az állam tulajdonában álló föld földhasználati jogosultságát szerződés útján megszerző személy, a mezőgazdasági igazgatási szerv felhívja a tulajdonosi joggyakorlót, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a jogszerű földhasználat helyreállítása érdekében.

65. § (1) A mezőgazdasági igazgatási szerv az erdőnek nem minősülő föld kényszerhasznosítását határozattal rendeli el. A határozatban rendelkezni kell

a)²²⁸ a kényszerhasznosítás elvégzésére – a Fétv-ben. meghatározottak szerint – kijelölt személy vagy szervezet megnevezéséről,

b) a kényszerhasznosításnak a (2) bekezdésben foglaltak szerint megállapított időtartamáról,

c) a 66. §-ban meghatározottakra figyelemmel a kényszerhasznosítás módjáról, és

d) arról, hogy a kényszerhasznosítással

ténylegesen és igazoltan felmerülő költségek megtérítése a kötelezettet terhelik.

(2) A kényszerhasznosítás időtartama a jogsértő állapot fennállásáig, de legalább a gazdasági év végéig, legfeljebb a következő gazdasági év végéig tart.

66. § (1) A mezőgazdasági igazgatási szerv által kényszerhasznosítás elvégzésére kijelölt személy vagy szervezet köteles

a) a szőlő és gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott földet – a művelési ágának megfelelő – termeléssel hasznosítani;

b) az a) pont alá nem tartozó művelési ágban nyilvántartott

ba) földet az ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ágának megfelelően hasznosítani, vagy

bb) földön a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni.

(2) Az (1) bekezdés b) pont bb) alpontban meghatározott esetben a hasznosítást célirányosan, költségtakarékosan, hatékonyan és a lehető legkisebb környezeti károsodással járó eljárással kell elvégezni.

67. § (1)²²⁹ Ha a 62. § (2) bekezdése szerinti jogsértést a földhasználó követte el, a kényszerhasznosító a jogviszonyban a földhasználó helyébe lép.

(2) A kényszerhasznosítást végző személy vagy szervezet a föld használatáért, hasznosításáért ellenszolgáltatással nem tartozik a föld tulajdonosa felé, ha a tulajdonos követte el a 62. § (2) bekezdése szerinti jogsértést.

(3)²³⁰ A kényszerhasznosítást végző személy vagy szervezet minden év október 31-ig – a Fétv-ben. meghatározottak szerint – a bevételeiről, és kiadásairól elszámolást készít a mezőgazdasági igazgatási szerv részére.

67/A. §²³¹ (1)²³² Ha a 63. §-ban foglalt bírság kiszabása ellenére a jogsértésért felelős földtulajdonos 6 hónap elteltével sem állítja helyre a jogszerű állapotot,

a) hatósági jóváhagyáshoz kötött adásvétel esetén a jegyzékben szereplő és a helyi földbizottság által támogatott személyt, hatósági jóváhagyáshoz nem kötött adásvétel esetén az eladó által érvényesnek ítélt és rangsorolt elővásárlói jognyilatkozatot tevő személyt és az eredeti vevőt az akkor fennálló elővásárlási ranghelyük alapján, majd ezt követően

b) az államot

az érintett földterület vonatkozásában az eredeti vételáron, e törvény alapján vételi jog illeti meg.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti több, azonos ranghelyen álló jogosult közül a mezőgazdasági igazgatási szerv sorsolással állapítja meg a jogosultak sorrendjét.

(2a)²³³ Ha az adásvételi szerződésben több földnek egybefoglalt vételáron történő eladására került sor, a vételi jog kizárólag azon ingatlanok esetében gyakorolható, amelyek vonatkozásában a 62. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállnak.

(2b)²³⁴ A mezőgazdasági igazgatási szerv a vételi jog gyakorlásának megnyílásáról szóló határozatot közli a tulajdonossal és egyidejűleg határidő tűzésével és a (2c) bekezdés szerinti jogkövetkezményre történő figyelmeztetéssel felhívja, hogy jelölje meg a vételár megfizetéséhez szükséges adatokat. Ha a tulajdonos a határozat ellen közigazgatási pert indít, annak a mezőgazdasági igazgatási szerv a (3) bekezdés szerinti intézkedésére halasztó hatálya van.

(2c)²³⁵ Ha a tulajdonos a megállapított határidőn belül nem nyilatkozik, vagy nem jelöli meg a fizetéshez szükséges adatokat, a vételárat bírósági letétbe kell helyezni. Ha a letétben lévő összeget a jogosult 15 éven belül nem igényli, abban az esetben azt az állam földvásárlásra felhasználhatja.

(3)²³⁶ A mezőgazdasági igazgatási szerv a (2b) bekezdés szerinti határozata véglegessé válását követően felhívja a jogosultak közül az első ranghelyen álló személyt vételi jogának gyakorlására.

(4)²³⁷ A (3) bekezdés szerinti értesítéstől számított 60 napon belül gyakorolható a vételi jog a mezőgazdasági igazgatási szerv felé közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozattal, továbbá a teljesítőképesség és -készség megfelelő igazolásával. A határidő elmulasztása jogvesztő.

(5) Ha a jogosult nem nyilatkozik, vagy úgy nyilatkozik, hogy nem kíván élni vételi jogával, akkor a mezőgazdasági igazgatási szerv a jegyzék szerint következő ranghelyen álló személyt hívja fel vételi jogának gyakorlására.

(6)²³⁸ Az (1) bekezdés a) pontja szerinti jogosult hiányában, vagy e jogosult vételi jogának határidőben történő gyakorlása hiányában a mezőgazdasági igazgatási szerv a vételi jog gyakorlására az államot képviselő szervet hívja fel. Az államot képviselő szerv az állam vételi jogát a felhívás megérkezésétől számított 90 napon belül gyakorolhatja. Ha az ellenőrzéssel érintett föld korábbi tulajdonosa az állam volt, e § alkalmazásában vételi jog alatt visszavásárlási jogot kell érteni.

(7) A szerződés a (4) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételének napjával jön létre, arról a mezőgazdasági igazgatási szerv értesíti a földtulajdonost.

(8)²³⁹ Ha a 35/A. § szerinti hatósági jóváhagyási eljárás során a mezőgazdasági igazgatási szerv a földnek az e § alapján vételi jog érvényesítésével történő megszerzésének jóváhagyását megtagadja, akkor úgy kell tekinteni, hogy a jogosult vételi jogát nem gyakorolta.

(9)²⁴⁰ A vételárat a tulajdonos által megjelölt módon vagy a (2c) bekezdés szerinti esetben bírósági letét útján a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyó döntését követő 30 napon belül kell megfizetni.

67/B. §²⁴¹ A 62. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben nem alkalmazható közigazgatási szankció, ha a cselekmény elkövetésétől számított 10 év eltelt.

VI. Fejezet²⁴²

68. §

VII. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

69. § (1) E törvény – a (2)–(4) bekezdés szerinti eltéréssel – 2013. december 15-én lép hatályba.

(2)²⁴³ A 16. § (2), (3), (5)–(7) bekezdése, a 38–44. §, az 51–67. § 2014. január 1-jén lép hatályba.

(3) A 8. §, a 18–22. § és a 68. § 2014. március 1-jén lép hatályba.

(4)²⁴⁴ A 6. és 7. §, a 9–15. §, a 16. § (1) és (4) bekezdése, a 17. §, és a 23–37. § 2014. május 1-jén lép hatályba.

70. § (1)²⁴⁵ E törvény hatálybalépése előtt megkötött és a földhasználati nyilvántartásba történő bejegyzés végett, az illetékes járási (fővárosi kerületi) hivatalhoz benyújtott haszonbérleti, feles bérleti, részesművelési, szivességi földhasználati szerződések módosítására – a (2) bekezdés szerinti kivétellel – e törvény hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) E törvény hatálybalépése előtt megkötött haszonbérleti, feles bérleti, részesművelési, szivességi földhasználati szerződések módosítására e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a szerződés módosítása a földhasználati jogosultság időtartamának meghosszabbítására, illetve ha a módosítás a haszonbér mértékének a csökkentésére irányul. E törvény hatálybalépése előtt megkötött haszonkölcsön szerződés időtartamának meghosszabbítása semmis. E törvény hatálybalépésekor fennálló, határozatlan időre vagy határozott időtartamra kötött haszonkölcsön-szerződés 2014. december 31-ével megszűnik.

(3) Az elővásárlási jog gyakorlása céljából 2014. február 28-ig közzölt (közöttett) vételi ajánlatokra az ajánlat közlésének időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) A (3) bekezdés szerinti határnapig közzölt vételi ajánlat esetében az adás-vételi szerződés ingatlanügyi hatósághoz történő benyújtásakor a beadványt a vételi ajánlat közlésének időpontjában hatályos rendelkezések szerint kell elintézni.

(5) Az előhaszonbérleti jog gyakorlása céljából 2013. december 14-ig közzölt (közöttett) haszonbérleti ajánlatokra az ajánlat közlésének időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(6) Az (5) bekezdés szerinti határnapig közzölt haszonbérleti ajánlat esetében a haszonbérleti szerződés ingatlanügyi hatósághoz, illetve az erdészeti hatósághoz történő benyújtásakor a beadványt a haszonbérleti ajánlat közlésének időpontjában hatályos rendelkezések szerint kell elintézni.

(7) Nem kell alkalmazni e törvény rendelkezéseit, ha az elbirtoklás bekövetkezésének megállapítására a keresetet a bírósághoz 2014. április 30-ig nyújtották be.

(8) E törvény rendelkezéseit föld tulajdonjogáról végintézkedéssel történő rendelkezés esetén akkor kell alkalmazni, ha az örökhatályú 2014. április 30-át követően hunyt el.

(9) E törvény rendelkezéseit föld végrehajtási vagy felszámolási eljárás keretében árverés útján történő értékesítése estében 2014. április 30-át követően megtartott árverések esetében kell alkalmazni.

70/A. §²⁴⁶ E törvény egyes átmeneti szabályairól és más rendelkezéseinek alkalmazásáról külön törvény rendelkezik.

70/B. §²⁴⁷ (1) E törvénynek a Magyarország 2019. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló [2018. évi XL. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit a Magyarország 2019. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló [2018. évi XL. törvény](#) hatálybalépése²⁴⁸ napján folyamatban lévő azon végrehajtási eljárásokban is alkalmazni kell, amelyekben a földárverések kifizetésére még nem került sor.

(2) Ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a Magyarország 2019. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló [2018. évi XL. törvény](#) hatálybalépése²⁴⁹ napjáig már kitzúzte árverésre a földet, a mezőgazdasági igazgatási szerv a Magyarország 2019. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló [2018. évi XL. törvénnyel](#) megállapított 35. § (6) és (7) bekezdésének megfelelően folytatja le a földek árverését.

71. § E törvény az [Alaptörvény P\) cikk \(2\) bekezdése](#) alapján sarkalatosnak minősül.

72. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a földre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásának részletes eljárási szabályait;²⁵⁰
- b) a helyi földbizottság működéséről és a tagjai nyilvántartásának a vezetéséről, illetve a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara közreműködéséről szóló szabályokat;²⁵¹
- c) a tulajdonjog átruházására szolgáló okmány biztonsági kellékeit, valamint a kibocsátásának szabályait;²⁵²
- d)²⁵³ a mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettségeket és szakképesítéseket;²⁵⁴
- e) a mezőgazdasági üzemközpontok nyilvántartásának vezetésére vonatkozó szabályokat;²⁵⁵
- f) a földművesek és a mezőgazdasági termelőszervezetek nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat;²⁵⁶
- g) a mezőgazdasági igazgatási szerv kijelölését;
- h)²⁵⁷ föld végrehajtási vagy felszámolási, önkormányzati adósságrendezési eljárás keretében árverés útján történő értékesítésének szabályait;²⁵⁸
- i)²⁵⁹ a helyi földbizottság állásfoglalásának kialakítása során figyelembe veendő szempontok mérlegelésének módjára vonatkozó követelményeket;
- j)²⁶⁰ a föld tulajdonjogának a 67/A. § alapján vételi jog gyakorlása útján történő megszerzésének szabályait.

73. §²⁶¹ (1) Az egyes törvényeknek a mező- és erdőgazdasági földek forgalmával összefüggő módosításáról szóló [2018. évi CXXXVI. törvénnyel \(a továbbiakban: 2018. évi CXXXVI. törvény\)](#) megállapított 23/A. §-t és 30. § (5) bekezdését a [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatályba lépésekor²⁶² folyamatban lévő azon eljárásokban – a megismételt eljárásokat is ideértve – kell alkalmazni, amelyek esetében a mezőgazdasági igazgatási szerv még nem kereste meg a helyi földbizottságot az állásfoglalása kiadása céljából.

(2) A [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatálybalépésekor²⁶³ folyamatban lévő eljárást a [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatálybalépése napját megelőző napon hatályos jogszabályok szerint kell lefolytatni, azzal, hogy

- a) a bíróság a képviselő testületnek a helyi földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló döntését, valamint a mezőgazdasági igazgatási szerv döntését nem változtathatja meg;
- b) a képviselő testületnek a helyi földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló döntése ellen jogorvoslat a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető;
- c) a megismételt eljárást a helyi földbizottság folytatja le, az annak során hozott helyi földbizottsági állásfoglalás ellen jogorvoslati eljárás a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető.

74. §²⁶⁴ A [2018. évi CXXXVI. törvénnyel](#) megállapított 24. és 27. §-t a [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatályba lépését követően kötött szerződések jóváhagyására irányuló eljárásban kell alkalmazni.

75. §²⁶⁵ (1) A [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatályba lépését²⁶⁶ követően új feles bérleti és részesművelési szerződés nem köthető.

(2) A [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatálybalépésekor fennálló feles bérleti és részesművelési szerződések időbeli hatályát a [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatálybalépését²⁶⁷ követően meghosszabbítani nem lehet. A [2018. évi CXXXVI. törvény](#) hatálybalépését megelőzően kötött feles bérleti, valamint részes művelési megállapodások 2028. december 31. napjával e törvény erejénél fogva megszűnnek. A felek a szerződés megszűnését követően kötelesek egymással elszámolni.

76. §²⁶⁸ E törvénynek a termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészletek tulajdonjogának rendezéséről és egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló [2020. évi XL. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv.\)](#) megállapított 12. § (3) bekezdését a [Módtv.](#) hatálybalépése²⁶⁹ napján, vagy azt követően indult hatósági jóváhagyási eljárásban és ingatlan-nyilvántartási eljárásban kell alkalmazni. Ha a [Módtv.](#) hatálybalépése napján folyamatban lévő hatósági jóváhagyási eljárás eredményeként a szerződés jóváhagyásra kerül, az érintett szerződés alapján indult ingatlan-nyilvántartási eljárásban – az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvényben foglaltaktól eltérően – a [Módtv.](#) hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

77. §²⁷⁰ A [Módtv.](#)-vel megállapított 34. § (4) bekezdésében foglalt kártalanítási összeg megilleti azt a személyt is, aki a [Módtv.](#) hatálybalépését²⁷¹ megelőzően bekövetkezett öröklés tekintetében az e törvény szerinti szerzőképesség hiánya miatt az örökségtől elcsúszott, és az örökléssel érintett földrészlet az állam tulajdonába került.

78. §²⁷² (1) E törvénynek az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló [2021. évi CL. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv.2.\)](#) megállapított rendelkezéseit – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a 2022. január 1. napján, vagy azt követően indult hatósági jóváhagyási eljárásban vagy ennek hiányában ingatlanügyi hatósági eljárásban, illetve az V. Fejezet alá tartozó eljárások esetén 2022. január 1-jét követően indított eljárásokban kell alkalmazni.

(2) A 21. § (5) bekezdésének, a 49. § (4) bekezdésének és az 58. § (3a) és (3b) bekezdésének a [Módtv.2.](#) által megállapított rendelkezéseit a 2022. január 1-jén folyamatban lévő és a megismételt eljárásokban is alkalmazni kell.

79. §²⁷³ Az egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.3.) megállapított 35. § (3) bekezdését a Módtv.3. hatálybalépését²⁷⁴ követően kitűzött árverések esetén kell alkalmazni.

¹A törvényt az Országgyűlés a 2013. június 21-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 2013. június 30.

²A 2. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § a\) pontja](#) és [105. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³A 2. § (5) bekezdését újonnan a [2021: CXLIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.

⁴A 2. § (6) bekezdését a [2020: XL. törvény 70. §-a](#) iktatta be.

⁵A 2. § (7) bekezdését a [2020: LXXI. törvény 41. §-a](#) iktatta be.

⁶A 2. § (8) bekezdését a [2021: CXLV. törvény 12. §-a](#) iktatta be.

⁷A 2. § (9) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 23. §-a](#) iktatta be.

⁸A 3. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁹A 4/A. §-t a [2020: XL. törvény 71. §-a](#) iktatta be.

¹⁰Az 5. § 4. pontját a [2020: CXXIII. törvény 71. §-a](#) hatályon kívül helyezte.

¹¹Az 5. § 5. pontját a [2020: CXXIII. törvény 71. §-a](#) hatályon kívül helyezte.

¹²Az 5. § 5a. pontját a [2020: XL. törvény 72. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

¹³Az 5. § 7. pontja a [2019: CXII. törvény 95. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁴Az 5. § 8. pontját a [2020: CXXIII. törvény 71. §-a](#) hatályon kívül helyezte.

¹⁵Az 5. § 9. pontja a [2022. évi LXVII. törvény 24. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

¹⁶Az 5. § 10. pontja a [2022. évi LXVII. törvény 24. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

¹⁷Az 5. § 14. pontja a [2020: CXXIII. törvény 70. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁸Az 5. § 18. pontja a [2020: CXXIII. törvény 63. §-ával](#) megállapított szöveg.

¹⁹Az 5. § 19. pont a) alpont ac) alpontja a [2019: CXII. törvény 95. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁰Az 5. § 19. pont c) alpontját a [2020: XL. törvény 72. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.

²¹Az 5. § 19. pont d) alpontját a [2021: CL. törvény 76. §-a](#) iktatta be.

²²Az 5. § 22. pont c) alpontja a [2019: CXII. törvény 95. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²³Az 5. § 22a. pontját a [2014: XCIX. törvény 423. §-a](#) iktatta be.

²⁴Az 5. § 23. pontja a [2022. évi LXVII. törvény 24. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

²⁵Az 5. § 25. pontja a [2021: CL. törvény 98. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁶Az 5. § 25a. pontját a [2020: XL. törvény 72. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.

²⁷Az 5. § 26. pont c) alpontja a [2019: CXII. törvény 95. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁸A 6. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § c\) pontja](#), a [2021: CL. törvény 98. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁹A 6. § (3) bekezdését a [2020: XL. törvény 73. §-a](#) iktatta be.

³⁰A 8. § a [2020: XL. törvény 74. §-ával](#) megállapított szöveg.

³¹A 8/A. §-t a [2023. évi XLIV. törvény 156. §-a](#) iktatta be.

³²A 10. § (3a) bekezdését a [2014: XCIX. törvény 424. §-a](#) iktatta be.

³³A 11. § (2) bekezdés a) pontja a [2020: CXXIII. törvény 64. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

³⁴A 11. § (2) bekezdés c) pontja a [2020: XL. törvény 75. §-ával](#) megállapított szöveg.

³⁵A 12. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg.

³⁶A 12. § (3) bekezdését a [2020: XL. törvény 76. §-a](#) iktatta be.

³⁷A 12. § (4) bekezdését a [2020: XL. törvény 76. §-a](#) iktatta be.

³⁸A 13. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § d\) pontja](#), a [2021: CL. törvény 98. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³⁹A 13. § (1a) bekezdését a [2021: CL. törvény 78. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

⁴⁰A 13. § (2) bekezdése a [2020: CXXIII. törvény 65. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁴¹A 13. § (2) bekezdés b) pontja a [2023. évi XLIV. törvény 157. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁴²A 13. § (2) bekezdés c) pontja a [2021: CXLIII. törvény 22. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2023. évi XLIV. törvény 163. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴³A 13. § (2) bekezdés d) pontját a [2021: CXLIII. törvény 22. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2023. évi XLIV. törvény 162. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴⁴A 13. § (2) bekezdés e) pontját a [2021: CXLIII. törvény 22. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁴⁵A 13. § (3) bekezdés i) pontját a [2020: XL. törvény 77. §-a](#) iktatta be.

⁴⁶A 13. § (5) bekezdését a [2021: CL. törvény 78. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.

⁴⁷A 13. § (6) bekezdését a [2021: CL. törvény 78. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.

⁴⁸A 14. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 105. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴⁹A 14. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 78. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁵⁰A 14/A. §-t a [2020: XL. törvény 79. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXVII. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁵¹A 15/A. §-t a [2022. évi LXVII. törvény 26. §-a](#) iktatta be.

⁵²A 16. § (1) bekezdése a [2014: XCIX. törvény 427. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

- ⁵³A 16. § (3) bekezdése a [2013: CCXII. törvény 148. § \(3\) bekezdés a\) pontja](#), a [2020: XL. törvény 104. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁴A 16. § (8) bekezdését a [2020: XL. törvény 80. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁵A 17. § a [2020: XL. törvény 81. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁶A 18. § (1) bekezdés b) pont bc) alpontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷A 18. § (1) bekezdés e) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁸A 18. § (2) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 4. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 5. pontja](#), a [2023. évi XLIV. törvény 162. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁹A 18. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja a [2020: XL. törvény 104. § g\) pontja](#) és [105. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁰A 18. § (2) bekezdés b) pontja a [2020: XL. törvény 104. § h\) pontja](#), a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 6. és 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶¹A 18. § (2) bekezdés d) pontja a [2023. évi XLIV. törvény 162. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶²A 18. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 82. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 8. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶³A 18. § (4) bekezdése a [2020: CXXIII. törvény 66. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁴A 18. § (4) bekezdés a) pontja a [2023. évi XLIV. törvény 162. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁵A 19. § (2) bekezdése a [2021: CXLIII. törvény 23. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁶A 19. § (5) bekezdése a [2021: CL. törvény 79. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁷A 19. § (5a) bekezdését a [2021: CL. törvény 79. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁶⁸A 19. § (6) bekezdését a [2020: XL. törvény 83. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2023. évi XLIV. törvény 162. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁹A 20. § a [2014: XCIX. törvény 425. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁰A 20. § b) pontja a [2021: CL. törvény 80. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁷¹A 20. § c) pontja a [2021: CXLIII. törvény 24. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷²A 20. § f) pontját a [2020: XL. törvény 84. §-a](#) iktatta be.
- ⁷³A 20. § g) pontját a [2020: XL. törvény 84. §-a](#) iktatta be.
- ⁷⁴A 20. § h) pontját a [2021: CL. törvény 80. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁷⁵A 20. § i) pontját a [2023. évi XLIV. törvény 158. §-a](#) iktatta be.
- ⁷⁶A 21. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 81. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁷A 21. § (1a) bekezdését a [2021: CL. törvény 81. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁷⁸A 21. § (1b) bekezdését a [2021: CL. törvény 81. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁷⁹A 21. § (1c) bekezdését a [2021: CL. törvény 81. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁸⁰A 21. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 85. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸¹A 21. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 85. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2023. évi XLIV. törvény 162. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸²A 21. § (3a) bekezdését a [2020: XL. törvény 85. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁸³A 21. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § i\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁴A 21. § (5) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 27. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁵A 21. § (6) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 5. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁶A 21. § (7) bekezdése a [2020: XL. törvény 85. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁷A 21. § (10) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 159. §-a](#) iktatta be.
- ⁸⁸A 22. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 82. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁹A 22. § (2) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁹⁰A 23. § a [2021: CL. törvény 83. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹¹A 23. § (1) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹²A 23. § (2) bekezdés c) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹³A 23. § (3) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁴A 23. § (3a) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁹⁵A 23. § (4) bekezdés c) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁶A 23. § (5) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 28. § \(6\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁷A 23/A. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 7. §-a](#) iktatta be.
- ⁹⁸A 23/A. § (1a) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 29. §-a](#) iktatta be.
- ⁹⁹A 23/A. § (2) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁰A 23/A. § (3) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § i\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰¹A 23/A. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰²A 24. § a [2018: CXXXVI. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰³A 24. § (3) bekezdés g) pontja a [2023. évi XLIV. törvény 160. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁴A 24. § (3) bekezdés h) pont ha) alpontja a [2023. évi XLIV. törvény 160. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁵A 24. § (4) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, a [2023. évi XLIV. törvény 163. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁰⁶A 24. § (5) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, a [2023. évi XLIV. törvény 163. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁰⁷A 24. § (6) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁰⁸A 26. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 21. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁰⁹A 27. § a [2018: CXXXVI. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁰A 27. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2021: CL. törvény 98. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹¹A 27. § (2) bekezdés a) pontja a [2021: CL. törvény 98. § k\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹²A 27. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § k\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹³A 27. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 105. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁴A 28/A. §-t a [2020: XL. törvény 87. §-a](#) iktatta be.
- ¹¹⁵A 30. § (2) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

- ¹¹⁶A 30. § (3) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁷A 30. § (4) bekezdése a [2019: CX. törvény 85. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁸A 30. § (5) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 10. §-ával](#) megállapított, a [2019: CX. törvény 85. § \(2\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁹A 8. alcím címe a [2020: XL. törvény 88. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²⁰A 31. § a [2020: XL. törvény 88. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²¹A 32/A. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ¹²²A 33. § (5) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 31. §-a](#) iktatta be.
- ¹²³A 33. § (6) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 31. §-a](#) iktatta be.
- ¹²⁴A 33/A. §-t a [2021: CL. törvény 84. §-a](#) iktatta be.
- ¹²⁵A 34. § (3) bekezdésének harmadik mondatát az Alkotmánybíróság [24/2017. \(X. 10.\) AB határozat](#) 2. pontjával megsemmisítette.
- ¹²⁶A 34. § (4) bekezdését a [2020: XL. törvény 89. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 9. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁷A 34. § (5) bekezdését a [2020: XL. törvény 89. §-a](#) iktatta be.
- ¹²⁸A 35. § (3) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 32. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹²⁹A 35. § (6) bekezdése a [2018: XL. törvény 127. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: XL. törvény 105. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹³⁰A 35. § (7) bekezdését a [2018: XL. törvény 127. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³¹A 35/A. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 12. §-a](#) iktatta be.
- ¹³²A 35/A. § (2) bekezdése a [2021: CL. törvény 85. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹³³A 36. § (1) bekezdés e) pontját a [2021: CL. törvény 99. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹³⁴A 36. § (1) bekezdés f) pontja a [2021: CXLIII. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁵A 36. § (1) bekezdés g) pontja a [2020: XL. törvény 90. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁶A 37. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 91. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁷A 37. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 91. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁸A 37. § (5) bekezdését a [2020: XL. törvény 91. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: CXXIII. törvény 70. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹³⁹A 38. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 92. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁰A 38. § (1a) bekezdését a [2014: XCIX. törvény 426. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁴¹A 38. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § m\) pontja](#), a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴²A 38. § (3) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 13. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: XL. törvény 104. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴³A 38. § (3a) bekezdését a [2020: CXXIII. törvény 67. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁴⁴A 38. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁵A 40. § (1) bekezdése a [2014: XCIX. törvény 427. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁶A 40. § (3) bekezdés a) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁷A 42. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § n\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁸A 42. § (2) bekezdése a [2020: CXXIII. törvény 68. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁹A 42/A. §-t a [2020: XL. törvény 93. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXVII. törvény 33. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁰A 43. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § o\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵¹A 44. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵²A 45. § (1) bekezdés c) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 12. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵³A 45. § (2) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁴A 46. § (1) bekezdés a) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 14. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁵A 46. § (1) bekezdés d) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 15. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁶A 46. § (1) bekezdés g) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 16. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁷A 46. § (2) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁸A 46. § (3) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 14. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁹A 46. § (3) bekezdés a) pont nyitó szövegrésze a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 18. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁰A 46. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontja a [2020: XL. törvény 104. § p\) pontja](#) és [105. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶¹A 46. § (3) bekezdés b) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 19. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶²A 46. § (3) bekezdés e) pontját a [2019: CXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶³A 46. § (4) bekezdése a [2020: CXXIII. törvény 69. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶⁴A 46. § (5) bekezdését a [2020: XL. törvény 94. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶⁵A 47. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § q\)–r\) pontja](#), a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 20. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁶A 47. § (1a) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 34. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁶⁷A 47. § (1b) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 34. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁶⁸A 47. § (2) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 34. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶⁹A 47. § (2a) bekezdését a [2020: XL. törvény 95. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXVII. törvény 34. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁰A 47. § (2b) bekezdését a [2020: XL. törvény 95. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷¹A 47. § (2c) bekezdését a [2020: XL. törvény 95. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷²A 47. § (2d) bekezdését a [2021: CXLIII. törvény 26. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁷³A 47. § (5) bekezdése a [2021: CL. törvény 86. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁴A 47. § (5a) bekezdését a [2021: CL. törvény 86. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷⁵A 47. § (6) bekezdését a [2020: XL. törvény 95. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷⁶A 48. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2020: XL. törvény 104. § s\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁷A 48. § (1) bekezdés b) pontja a [2021: CXLIII. törvény 27. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁸A 49. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 87. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 21. pontja](#) szerint módosított szöveg.

- ¹⁷⁹A 49. § (1a) bekezdését a [2021: CL. törvény 87. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁸⁰A 49. § (1b) bekezdését a [2021: CL. törvény 87. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁸¹A 49. § (1c) bekezdését a [2021: CL. törvény 87. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁸²A 49. § (2) bekezdése a [2020: XL. törvény 96. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸³A 49. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 96. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2023. évi XLIV. törvény 163. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁴A 49. § (4) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 35. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁵A 49. § (4a) bekezdését a [2020: XL. törvény 96. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁸⁶A 49. § (7) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 161. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁸⁷Az 50. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 88. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁸Az 50. § (2) bekezdése a [2023. évi XLIV. törvény 162. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁹Az 51. § a [2021: CL. törvény 89. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹⁰Az 51. § (2) bekezdés c) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 36. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹¹Az 51. § (3) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 36. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹²Az 51. § (3a) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 36. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁹³Az 51. § (5) bekezdés c) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 36. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹⁴Az 51. § (6) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 36. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹⁵Az 53. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2021: CL. törvény 98. § q\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁶Az 53. § (1) bekezdés a) pontja a [2021: CL. törvény 98. § r\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁷Az 53. § (1) bekezdés d) pont da) alpontja a [2020: XL. törvény 104. § t\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁸Az 53. § (1) bekezdés d) pont dc) alpontja a [2020: XL. törvény 104. § u\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁹Az Alkotmánybíróság a [20/2018. \(XI. 14.\) AB határozat 1. pontja alapján az 53. § \(1\) bekezdés d\) pont dc\) alpontjával](#) kapcsolatban az [Alaptörvény B\) cikk \(1\) bekezdéséből](#) fakadó alkotmányos követelményként határozza meg, hogy a rendelkezés hatálybalépését – 2014. január 1-jét – követően jogerősen kiszabott földvédelmi bírság esetén kell a haszonbérleti szerződés jóváhagyását az adott rendelkezés értelmében megtagadni.
- ²⁰⁰Az 53. § (1) bekezdés f) pontja a [2015: VI. törvény 40. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: XL. törvény 104. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰¹Az 53. § (1) bekezdés g) pontját a [2021: CL. törvény 90. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁰²Az 53. § (2) bekezdés a) pontját a [2021: CL. törvény 99. § c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁰³Az 53. § (2a) bekezdését a [2021: CL. törvény 90. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁰⁴Az 53. § (2b) bekezdését a [2021: CL. törvény 90. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁰⁵Az 53/A. §-t a [2020: XL. törvény 98. §-a](#) iktatta be.
- ²⁰⁶Az 55. § (2) bekezdése a [2021: CL. törvény 98. § t\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁷Az 55. § (5) bekezdését a [2019: CX. törvény 85. § \(2\) bekezdés b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁰⁸Az 56. § (4) bekezdése a [2020: XL. törvény 99. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁰⁹Az 58. § (1) bekezdése a [2022. évi LXVII. törvény 37. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁰Az 58. § (1a) bekezdését a [2021: CL. törvény 91. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²¹¹Az 58. § (3a) bekezdését a [2021: CL. törvény 91. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²¹²Az 58. § (3b) bekezdését a [2021: CL. törvény 91. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²¹³Az 59. § (1) bekezdés c) pontja a [2020: XL. törvény 105. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁴Az 59. § (1) bekezdés d) pontja a [2021: CXLIII. törvény 28. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁵Az 59. § (1) bekezdés e) pontja a [2023. évi XLIV. törvény 162. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁶Az 59. § (3) bekezdését a [2021: CL. törvény 92. §-a](#) iktatta be.
- ²¹⁷A 61. § a [2020: XL. törvény 100. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁸A 62. § (1) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 16. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁹A 62. § (2) bekezdése a [2018: CXXXVI. törvény 16. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2020: CLXVIII. törvény 139. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁰A 62. § (2) bekezdés a) pontja a [2022. évi LXVII. törvény 40. § 22. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²¹A 62. § (2) bekezdés d) pontját a [2020: XL. törvény 105. § i\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2021: CL. törvény 93. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²²²A 62. § (5) bekezdését a [2021: CL. törvény 93. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²²³A 63. § (1) bekezdése a [2020: CLXVIII. törvény 138. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²²⁴A 63. § (2a) bekezdését a [2022. évi LXVII. törvény 38. §-a](#) iktatta be.
- ²²⁵A 64. § a [2020: XL. törvény 101. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²²⁶A 64. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 94. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²²⁷A 64. § (4) bekezdését a [2021: CL. törvény 94. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²²⁸A 65. § (1) bekezdés a) pontja a [2020: XL. törvény 104. § v\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁹A 67. § (1) bekezdése a [2020: XL. törvény 105. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³⁰A 67. § (3) bekezdése a [2020: XL. törvény 104. § v\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³¹A 67/A. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 18. §-a](#) iktatta be.
- ²³²A 67/A. § (1) bekezdése a [2021: CL. törvény 95. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³³A 67/A. § (2a) bekezdését a [2021: CL. törvény 95. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²³⁴A 67/A. § (2b) bekezdését a [2021: CL. törvény 95. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²³⁵A 67/A. § (2c) bekezdését a [2021: CL. törvény 95. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²³⁶A 67/A. § (3) bekezdése a [2021: CL. törvény 95. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁷A 67/A. § (4) bekezdése a [2021: CL. törvény 95. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁸A 67/A. § (6) bekezdése a [2021: CL. törvény 95. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁹A 67/A. § (8) bekezdését a [2021: CL. törvény 95. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴⁰A 67/A. § (9) bekezdését a [2021: CL. törvény 95. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be.

- ²⁴¹A 67/B. §-t a [2020: CLXVIII. törvény 138. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: CL. törvény 98. § v\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴²A VI. fejezetet (68. §) a [2018: CXXXVI. törvény 21. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁴³A 69. § (2) bekezdése a [2013: CCXII. törvény 148. § \(3\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴⁴A 69. § (4) bekezdése a [2013: CCXII. törvény 148. § \(3\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴⁵A 70. § (1) bekezdése a [2015: VI. törvény 40. § \(3\) bekezdése](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴⁶A 70/A. §-t a [2013: CCXII. törvény 148. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴⁷A 70/B. §-t a [2018: XL. törvény 128. §-a](#) iktatta be.
- ²⁴⁸A hatálybalépés időpontja 2018. július 26.
- ²⁴⁹A hatálybalépés időpontja 2018. július 26.
- ²⁵⁰Lásd a [474/2013. \(XII. 12.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵¹Lásd a [175/2016. \(VII. 1.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵²Lásd a [47/2014. \(II. 26.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵³A 72. § d) pontja a [2019: CXII. törvény 95. § 5. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵⁴Lásd az [504/2013. \(XII. 29.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵⁵Lásd a [38/2014. \(II. 24.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵⁶Lásd a [38/2014. \(II. 24.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵⁷A 72. § h) pontja a [2020: XL. törvény 104. § w\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵⁸Lásd a [191/2014. \(VII. 31.\) Korm. rendeletet](#).
- ²⁵⁹A 72. § i) pontját a [2014: XVI. törvény 291. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: CXXXVI. törvény 19. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁰A 72. § j) pontját a [2020: XL. törvény 102. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶¹A 73. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 20. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶²A hatálybalépés időpontja 2019. január 11.
- ²⁶³A hatálybalépés időpontja 2019. január 11.
- ²⁶⁴A 74. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 20. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁵A 75. §-t a [2018: CXXXVI. törvény 20. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁶A hatálybalépés időpontja 2019. január 11.
- ²⁶⁷A hatálybalépés időpontja 2019. január 11.
- ²⁶⁸A 76. §-t a [2020: XL. törvény 103. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁹A hatálybalépés időpontja 2020. július 1.
- ²⁷⁰A 77. §-t a [2020: XL. törvény 103. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷¹A hatálybalépés időpontja 2020. július 1.
- ²⁷²A 78. §-t a [2021: CL. törvény 97. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁷³A 79. §-t a [2022. évi LXVII. törvény 39. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷⁴A hatálybalépés időpontja 2023. január 1.